БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ,
МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 11 (1531)
16 ЯНВАРЬ
ШАНБА
1960 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Кеча Москвада, Катта Кремль саройида СССР бешинчи чақириқ Олий Советининг IV сессияси ўз ишини давом эттирди.

Сессияда СССР Министрлар Совети Раиси, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВнинг „Қуролсизланиш—тинчликни мустаҳкамлаш ва халқлар ўртасида дўстликни таъминлаш йўлидир“ деган доклади юзасидан музокаралар бўлди.

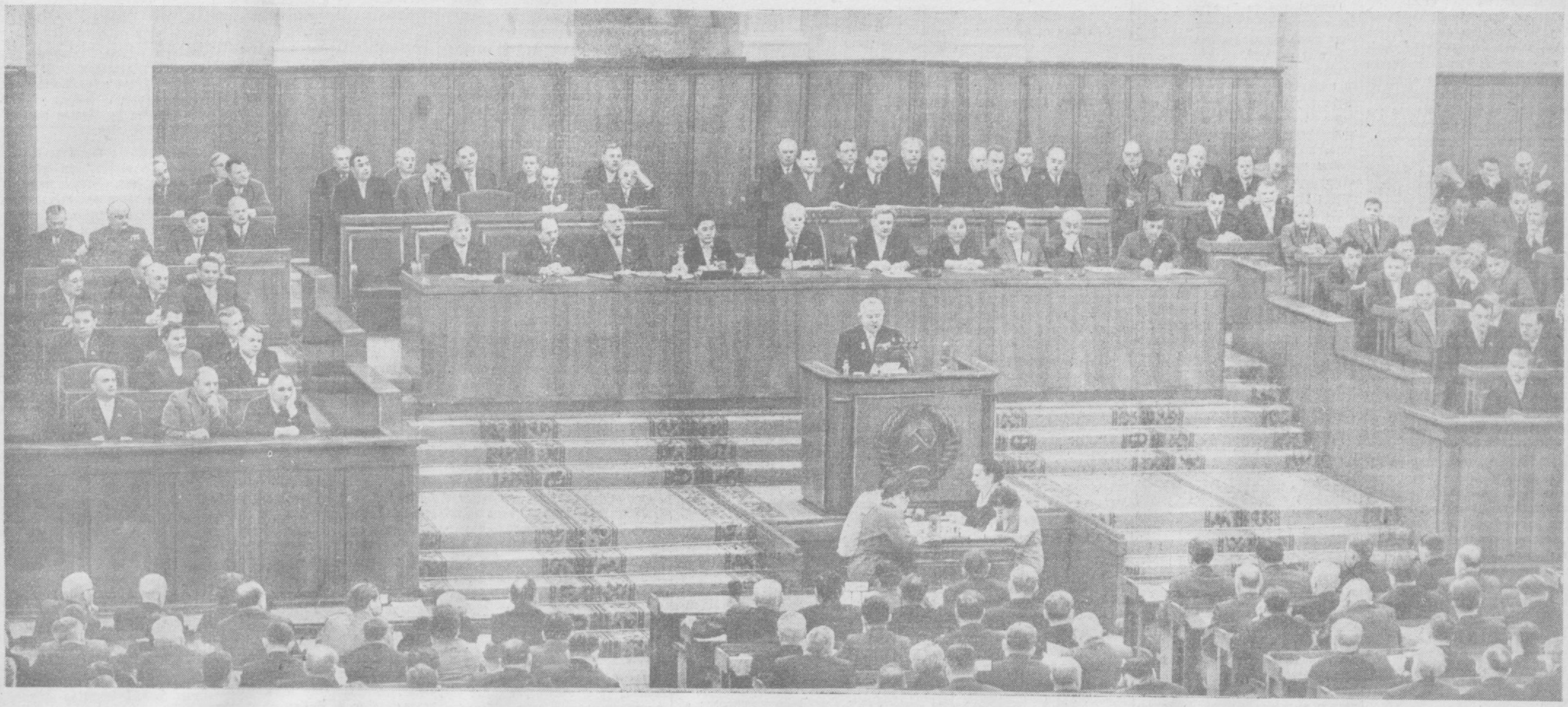

Москва. СССР Олий Советининг бешинчи чақириқ тўртинчи сессияси. Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг 14 январда бўлган қўшма мажлиси. Минбарда — СССР Министрлар Советининг Раиси, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев «Қуролсизланиш — тинчликни мустаҳкамлаш ва халқлар ўртасида дўстликни таъминлаш йўлидир» деган масала юзасидан доклад қилмоқда.

В. Савостьянов ва Н. Ситников фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

СССР Олий Советининг IV сессияси

Танаффусдан сўнг **Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг** қўшма мажлиси Иттифоқ Совети Раиси депутат **П. П. Лобанов** раислигида давом эттирилди. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Қуролсизланиш — тинчликни мустаҳкамлаш ва халқлар ўртасида дўстликни таъминлаш йўлидир» деган докладини муҳокама қилиш бошланди. Сўз депутат **В. И. Устиновга** (Москва) берилади.

— Ер юзида тинчликни ҳимоя қилишга, уруш оловини ёқувчиларга қарши кўтарилган қудратли овоз, — деди у, — Ватанимиз пойтахтидан бутун дунёга қаратилган ҳолда биринчи марта янграётгани йўқ. Совет Қуролли Кучларини яна анча қисқартириш тўғрисида Олий Совет муҳокамасига киритилган таклиф давлатимиз изчиллик билан ўтказиб келаётган тинчликсевар ташқи сиёсатнинг яна бир яққол далилидир.

Сўнгра, нотиқ дедики, Атлантик блок ташкил этилганидан бери ўтган ўн йил ичида шу блокка аъзо бўлган мамлакатлар ҳарбий мақсадларга 500 миллиард доллардан кўпроқ пул сарфладилар, бу эса, шу блокда қатнашаётган Европа мамлакатларининг ҳаммасини қўшиб ҳисоблаганда, уларнинг йиллик миллий даромадидан уч баравар ортиқдир. Демак, шу мамлакатларнинг меҳнаткашлари кейинги ўн йилнинг тўлиқ уч йили давомида фақат уруш мақсадларига ишлашга мажбур бўлдилар.

Тинч, яратувчилик меҳнати билан шуғулланиб келаётган бутун совет халқи сингари Москва меҳнаткашлари ҳам, деди В. И. Устинов, Совет ҳукуматининг ленинча ташқи сиёсатини якдил бўлиб ва қизғин равишда қувватламоқдалар. Биз ҳаммамиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг, Совет Қуролли Кучларининг қисқартирилиши натижасида мамлакатимизнинг мудофаа қобилияти заррача сусаймайди, деган гапларини чуқур мамнуният билан қабул қилдик.

Машҳур совет авиаконструктори депутат **А. Н. Туполев** сўзга чиқади.

Атом ва водород қуроли қўлланиладиган уруш жуда катта вайронликлар келтирган бўлур эдики, деди у, буни тушуна бошлаган кишилар ер юзида тобора кўпаймоқда. Урушга кўрилаётган тайёргарлик ҳам халқлар устига оғир юк бўлиб тушмоқда. Қуролланиш учун қилинаётган харажатларни ҳамма ерда камайтириш, сўнгра эса, батамом қуролсизланиш, бўшаб қолган маблағлардан эса, одамларнинг турмуш даражасини кўтармоқ учун, маориф ишлари, фан ва санъатни тараққий эттирмоқ учун фойдаланиш пайти келди.

Мен шу билан фахрланаманки, деди А. Н. Туполев, бизнинг мамлакатимиз Қуролли Кучлар сонини кескин равишда камайтириш йўлида биринчи қадам қўймоқда ва Лениннинг халқлар ўртасида тинчлик бўлсин, деган васиятига содиқ бўлиб, бу ишни ўз ташаббуси билан қилмоқда. Бундай камайтириш бошқа мамлакатларга ибрат бўлсин, уларда кўпроқ ўзаро ишонч туғдирсин ва уларни ўз қуролли кучларини камайтиришга йўлласин.

А. Н. Туполев совет авиациясининг тарихига тўхталиб айтдики, Совет давлати тараққиётининг ҳамма босқичларида граждан самолётларининг энг яхши нусхалари яратилиб келинди, лекин ҳарбий машиналар қуриш зарурлиги бундай самолётларни кўплаб чиқаришга имкон бермади. Кейинги йилларда Совет Иттифоқи пассажирлар ташийдиган ва ҳарбий самолётларни лойиҳаламоқ ва бир вақтда кўплаб ишлаб чиқармоқ учун етарли равишда кучли бўлиб қолди. Аммо конструкторлар ўзларининг бутун ижодий куч-ғайратини фақат тинчлик вазифаларини ҳал этишга бера олсалар тагин ҳам яхши бўлар эди. А. Н. Туполев ҳамма олимлар ва конструкторлар номидан гапириб айтдики, улар тинчлик мақсадлари учун зўр хурсандчилик билан меҳнат қила берадилар, бу соҳада бизнинг олдимизда турган катта мароқли проблемаларни ҳал қила берадилар.

Ленинграддаги металл заводининг фрезерчиси депутат **А. В. Бородулин** минбарга чиқади. У, дедики, мен Ленинград металл заводининг ишчилари, барча ленинградликлар номидан сўз олиб, кўнглимдаги, бизнинг хурсанд қилаётган ва тўлқинлантираётган гапларни айтишга қарор қилдим. Ҳа, босиб ўтган йўлимизга қайрилиб қарағанимизда, кўнглимиз қувонади. Биз кўп ишлар қилдик. Ватанимиз бой, қудратли социалистик давлат бўлиб қолди. Бизнинг дадил планларимиз, гўзал истиқболимиз бор.

Мен билан тенгқур бўлган одамларнинг кўпчилиги каби мен ҳам эллик йилдан ортиқ умрим давомида, деди ўртоқ Бородулин, бир талай нарсаларни кўрдим ва бошдан кечирдим. Буларнинг баъзилари унутилиб кетди, баъзилари кези келганда эсга тушди, лекин бир нарса, у ҳам бўлса уруш асло унутилмайди. Улуғ Ватан уруши йилларида ленинградликлар душман 900 кун қамал қилиб турган вақтда кечирган ҳолларни унутиш мумкинми, ахир! Ўша даҳшатли кунларда биз очликка чидаб ва ўлимга бардош бериб ишладик, лекин бардамликни қўлдан бермай енгиб чиқдик, вайрон бўлган жойларни тиклаб олдик. Энди бизнинг Ленинградимиз урушга қадар бўлганига қараганда ҳам янада яхшироқ, янада кўркамроқ бўлиб қолди. Эндиликда шаҳримизнинг заводлари анча кўп маҳсулот бермоқда, биз шунчалик бардош бериб сақлаб қолган, тиклаб олган, қурган нарсаларимизнинг ҳаммасини уруш яна емириб ташлаши мумкин, деган фикрни, ҳатто, хаёлга ҳам келтириш мумкинми, ахир? Бизга уруш керак эмас. Ўзларингиз ҳам ишчилар сингари, оддий кишилар сингари, ўйлаб қаранг, ахир, урушнинг бизга нима кераги бор! — деди ўртоқ Бородулин.

Бугун Совет ҳукумати тинчликни янада мустаҳкамлаш ва халқаро кескинликни юмшатиш мақсадида «совуқ урушга» тезроқ хотима бермоқ учун янги дадил қадам қўйди. Ўзим ишчи бўлганим учун шуни англаб турибман ва шунга аминманки, ҳукуматимизнинг бу таклифи бутун ишчилар синфининг истак ва орзуларини ифодаловчи таклифдир. Шу сабабли, бу таклифни чин кўнгилдан қувватлайман.

РСФСР Министрлар Советининг Раиси депутат **Д. С. Полянскийга** сўз берилади. Биз ҳаммамиз, бу сессияда ўтирган депутатлар ва меҳмонларнинг ҳаммаси, деди у, Никита Сергеевич Хрушчевнинг ажойиб докладини зўр эътибор бериб тингладик. Ўртоқ Хрушчев Америкада бўлган ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеясида нутқ сўзлаб, ёппасига ва тўла қуролсизланиш планини баён қилиб берган кунлардаёқ бутун дунё бу улуғ ва олижаноб идеяни табриклаган эди. Шундан бери орадан бир неча ой вақт ўтди, мана энди Коммунистик партия ва Совет ҳукумати бутун совет халқининг иродасини ифодалаб, ёппасига ва тўла қуролсизланиш масаласини муваффақиятли ҳал қилишга ёрдам берадиган янги катта қадамни қўймоқдалар. Бу сессия Министрлар Совети ва Коммунистик партия Марказий Комитетининг мамлакатимиздаги Қуролли Кучларни янада камайтириш тўғрисидаги конкрет таклифларини якдиллик билан маъқуллайдики, бунга ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ. Биз шу нарсага жуда аминмизки, бу қарорни барча совет кишилари якдил бўлиб қувватлайдилар. Бу қарорни бутун дунё халқлари табриклаяжаклар.

Ҳозир социалистик давлат Қуролли Кучларни янада камайтириши мумкин, чунки совет халқининг, олимларимиз, инженерларимиз ва техникларимизнинг, ишчилар синфининг фан ва саноатни ривожлантириш соҳасидаги порлоқ муваффақиятлари бу дадил қарорни амалга оширмоқ учун бутун шарт-шароитни яратиб берди, деб докладда айтилган гўзал фикр, деди ўртоқ Полянский, ҳаммамизни қувонтирмоқда.

Бизнинг давлатимиз Қуролли Кучларни анча камайтирса ҳам, лекин ўзининг ҳушёрлигини сира сусайтирмайди. Совет кишилари шуни биладиларки, кейинги вақтларда Ғарбий Германиядаги фашист унсурлар яна активлашмоқдалар. Бундан бир неча кунгина муқаддам Ғарбий Германия канцлери Аденауэр нутқ сўзлаб, агар атом уруши қилинадиган бўлса, Совет Иттифоқидан ҳеч бир асар қолмайди, деб айтди. Лекин жаноб Аденауэр Гитлернинг оқибати нима бўлганлигини ҳамиша эсда тутиши керак эди. Биз бу вайсақини огоҳлантириб айтамизки, бурилишларда эҳтиётроқ бўлинг; бўлмаса ағдарилиб тушиб, белингиз майиб бўлади, бошингиздан ажраб қоласиз!

Депутат Полянский сўнгра дедики, армиядан демобилизация қилинадиган соғлом, серғайрат ва интизомли ўртоқларни ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва совет зиёлилари ўз оилаларига бажонидил қабул қилиб оладилар. Бутун совет халқи уларнинг унумли меҳнатга қайтиб келишига хурсанд бўлади. Қуролли Кучларнинг сони камайтирилганида, ошиқча ишчи кучи пайдо бўлади, деб хавотирланишимизга ҳеч қандай асос йўқ. Ишсизлик нималигини аллақачон унутиб юборган Совет мамлакатида ҳамма ўзига фойдали иш топиб олади.

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг раиси депутат **Н. С. Тихонов** сўзга чиқади. У дедики, Қуролли Кучларнинг қисқартирилишини тинчликсевар халқларнинг ҳаммаси зўр мамнуният билан кутиб олади, чунки бу тадбир Совет Иттифоқи халқлар хавфсизлиги ишига, тинчлик ишига нақадар янги улуғ ҳисса қўшаётганлигини яққол кўрсатади. Бу билан СССР ёппасига ва тўла қуролсизланиш тўғрисида ўзи қилган таклифларни охиригача бажаришга тайёр эканлигини исботлайди. У ҳамма мамлакатларни, биринчи навбатда, катта ҳарбий кучлари бўлган, замонавий илғор техника ва ялпи қирғин қуроли билан қуролланган буюк давлатларни шу йўлдан боришга даъват қилади.

Биз, деди ўртоқ Тихонов, Совет ҳукуматининг тинчликни кўзловчи янги таклифи тўғрисидаги докладни фахрланиб тингладик, чунки биз буни ҳеч қандай душмандан қўрқмайдиган, ҳар қандай ҳужумни даф қилиш имкониятига ҳамиша эга бўлиб турган мамлакатимизнинг тинчлик йўлида жуда катта ғайрат сарфлаётганлигини кўрсатувчи янги далил деб биламиз.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Тинчлик тарафдорларининг қудратли овози

Совет Иттифоқи ўрнак кўрсатмоқда

Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари СССР Олий Совети сессиясида ўртоқ Н. С. Хрушчев қилган докладни зўр эътибор билан тингладилар. Социалистик экономикани, фан ва техникани тараққий эттиришда мамлакатимиз қўлга киритган жуда катта муваффақиятлар ҳақидаги хабар уларни тўлқинлантириб юборди. СССР Қуролли Кучларини яна қисман камайтириш тўғрисида Совет ҳукуматининг таклифи қизғин маъқулланди.

— Биз кейинги йиллар мобайнида Ватанимиз эришган жуда катта муваффақиятлар билан фахрланамиз, — деди ремонт бўлимининг бошлиғи А. Ризаев, — Совет Қуролли Кучларини камайтириш тўғрисидаги таклифни бутун совет халқи сингари биз ҳам маъқуллаймиз. Турмушимиз йил сайин гўзаллашиб бормоқда. Биз ер шаридаги ҳамма халқларга ана шуни тилаймиз.

Биринчи фабриканинг йигирувчиси А. Семёнова ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг докладини тинглаб бундай деди:

— Урушнинг қора булутлари агарчи секинлик билан бўлса ҳам, тарқалиб бораётганлигини эшитиб хурсанд бўлдик. Бунда жонажон Совет ҳукумати ва шахсан Никита Сергеевич Хрушчевнинг жуда катта хизмати бор. Бизнинг мамлакатимиз тинчлик ҳақида, кишиларнинг бахт-саодати ҳақида қандай ғамхўрлик қилиш кераклиги соҳасида кўп марта ўрнак кўрсатиб келди. Биз ҳукуматимизнинг янги тинчликсевар қадамини қизғин табриклаймиз. Ўз меҳнатимиз билан Ватанимизнинг бойлигига бойлик қўшиб, унинг куч-қудратини бундан буён ҳам ошириб борамиз. Етти йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш ана шу шарафли ишга қўшилган энг яхши ҳисса бўлади.

Якдил маъқулламоқдалар

СССР Олий Советининг тўртинчи сессиясида ўртоқ Н. С. Хрушчев қилган докладни ва КПСС Марказий Комитети ва ҳукуматнинг топшириғига мувофиқ, мамлакат Қуролли Кучларини яна камайтириш тўғрисида Н. С. Хрушчев томонидан киритилган таклифни Тошкентдаги «Подъёмник» заводининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари зўр мамнуният билан кутиб олдилар.

Корхона ходимлари бир-бирлари билан фикрлашиб, сессиянинг иши ҳақидаги дастлабки таассуротларини сўзлаб бермоқдалар. Бундаги ҳар бир кишининг тилидан ҳар бир меҳнаткаш учун азиз бўлган «тинчлик» сўзини эшитасиз.

— Биз Совет ҳукуматининг янги олижаноб қадамини табриклаймиз, —деди коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи токарь Н. И. Горбунов. — Қуролли Кучларни мамлакатимизнинг бир ўзи камайтириши — бу халқаро кескинликни янада юмшатишга йўл очадиган муҳим тарихий ҳаракатдир. Эндиликда, буюк давлатлар бошлиқларининг учрашуви олдидан ана шу тадбир айниқса муҳим аҳамиятга эгадир. СССРнинг намунаси капиталистик мамлакатлардаги халқларнинг ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун кураш йўлидаги интилишларини шубҳасиз кучайтиради.

— Никита Сергеевичнинг докладида мамлакатимиз халқ хўжалиги жуда катта юксалганлиги ҳақидаги маълумотларни эшитиб хурсанд бўлдик, — деди механика цехининг токари Сайдаҳмад Мирзалиев. — Биз армиядан бўшаб келадиган жангчиларни ўз корхонамиз оиласига хурсандлик билан қабул қилиб, ишчи касбларини тезда эгаллаб олишда уларга ёрдам берамиз. Ишчиларнинг янги армияси — бу минглларча янги трактор, автомобиль пахта терадиган машиналар ва бошқа саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришдир. Мамлакатимиз тағин ҳам кучли, турмушимиз тағин ҳам гўзал бўлиб қолади.

Тинчлик кучлари беҳисобдир

«Ташсельмаш» заводининг юзларча ишчи ва хизматчилари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ССР Иттифоқи Олий Совети сессиясида қилган ёрқин ва мазмундор докладини радио орқали эшитдилар. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг топшириғига биноан мамлакат Қуролли Кучларини яна камайтириш тўғрисида Никита Сергеевич Хрушчев томонидан киритилган таклифлар машинасозлар қалбида чуқур мамнуният, ўзларининг улуғ Ватанига нисбатан зўр хурсандчилик ва ифтихор туйғусини вужудга келтирди.

Қуйиш цехининг моделчиси Одил Толипов ўз ҳамкасблари билан суҳбатда бундай деди:

— Никита Сергеевич бутун халқимиз номидан гапирди. Ҳар бир совет кишисининг муқаддас мақсади коммунизмни муваффақиятли барпо этиш, ер юзида тинчлик ва бахтли ҳаётни таъминлашдир. Совет Қуролли Кучларини учдан бир қисми миқдорида мамлакатимизнинг бир ўзи камайтириши тўғрисида Н. С. Хрушчев докладида баён қилинган таклифни ҳаммамиз зўр мамнуният билан кутиб олдик. Тўплар ва бомбардимончи самолётлар билан эмас, балки тракторлар ва пахта териш машиналари билан моддий фаровонлигимизни тинмай ошириб, Ватанимизнинг куч-қудратини, унинг халқаро обрўйини тағин ҳам кўпайтириб, дунёдаги барча софдил кишиларнинг кўпроқ ҳурматига сазовор бўламиз. Бизнинг куч-қудратимиз буюкдир ва ҳеч қандай хавф бизга қўрқинчлик эмас. Биз шунга қатъий аминмизки, кундан-кунга тобора ўсиб бораётган тинчлик кучлари янги уруш бошлаш ниятидан ҳали ҳам воз кечмаган бефаҳм шўрингқурғур сиёсатдонларни жиловлаб қўяолади.

Радиоэшиттириш тамом бўлиши билан кўп вақт ўтмай корхонанинг ҳамма цехларида ҳозиргина эшиттирилган тарихий ҳужжат тўғрисида қизғин суҳбатлар бошланиб кетди. Ишчилар, инженерлар ва техниклар Совет Иттифоқи томонидан сессияга киритилган тинчликсевар таклифларни қизғин маъқуллаб, Олий Совет бу таклифларни якдиллик билан маъқуллашига қатъий ишонч билдирмоқдалар.

— Бизнинг ҳукуматимиз, — деди инженер Н. С. Новаченко, — Совет давлати ташқи сиёсатининг тинчликсевар руҳини бутун инсоният олдида яна бир марта намойиш этди. Бу сиёсат барча халқларнинг манфаатларига тамомила мос келиб, миллион-миллион яхши ниятли кишилар томонидан қўллаб-қувватланмоқда. Ҳеч шубҳа йўққи, Совет Иттифоқининг тинчлик йўлида кўрсатган янги ташаббуси халқларни янги уруш хавфини олдини олиш учун тағин ҳам активроқ курашишга илҳомлантиради. Тинчлик кучлари беҳисоб бўлиб, бу кучлар кун сайин ўсиб бормоқда. Капиталистик мамлакатларнинг ҳукуматлари эндиликда халқларнинг иродаси билан ҳисоблашмай иложлари йўқ. Биз шунга умид қиламизки, Америка Қўшма Штатлари, Англия, Франция ва бошқа капиталистик мамлакатларнинг давлат арбоблари «совуқ урушга» абадий хотима бериш учун таъсирли, амалий чоралар кўриб, ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақида бамаслаҳат қарорларни ишлаб чиқадилар.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ IV СЕССИЯСИ

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Нотиқ тинчлик тарафдорлари ҳаракати ўсганлигини кўрсатувчи маълумотларни айтиб берди. Совет ҳукуматининг тинчлик сиёсати ҳамма халқларнинг ишончига сазовор бўлди, Совет Иттифоқига жуда бемаъни туҳматлар қилиб, жаҳон жамоатчилигини алдамоқчи бўлган арбобларнинг қора ниятларини фош қилиб ташлади.

Бизнинг сиёсатимиз юксак доирада кенгаш чақирилишига олиб келди, бу кенгашда жаҳон сиёсатининг жуда хилма-хил масалалари тўғрисида бамаслаҳат бир фикрга келиш мумкин. Ҳамма кишилар каби тинчлик тарафдорлари ҳам янги йилдан кутилган умидлар нақадар кўплигини, нақадар кўп муҳим учрашувлар бўлишини кўриб турибдилар, бу учрашувлар, деди ўртоқ Тихонов, халқаро иқлимнинг илишига ёрдам беради.

СССР Мудофаа министри депутат **Р. Я. Малиновский** ўз нутқида бундай деди:

Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти тузилган кундан бошлаб ҳужум қилиш учун эмас, балки фақат Совет давлатини мудофаа қилиш учун мўлжалланган куч бўлиб келди ва ҳозир шундай кучдир. Уларнинг вазифаси мамлакатнинг эркинлигини ва мустақиллигини империалист агрессорларнинг ҳамлаларидан ҳимоя қилишдан, партиямиз раҳбарлигида коммунистик жамият қураётган совет халқининг тинч, яратувчилик меҳнатини таъминлашдан ҳамиша иборат бўлиб келди ва ҳозир ҳам шундан иборатдир.

Ўртоқ Малиновский халқаро вазиятда кейинги вақтда кескинлик маълум даражада юмшай бошлаганлигини қайд қилиб дедики, вужудга келган бу шароитда Совет Қуролли Кучларининг сонини янада камайтириш мумкин бўлиб қолди, бу эса, совет кишиларининг тинчликка интилаётганлигини яна бир марта жуда зўр куч билан акс эттиради.

Мудофаа министри Совет Қуролли Кучларининг ҳозирги ҳолатини, техника билан юксак даражада таъминланганлигини, уларнинг жанговар ва сиёсий тайёргарлиги юксак даражада эканлигини гапириб берди. Совет Қуролли Кучларининг қўлида уруш олиб боришнинг энг мукаммал ва қудратли воситалари бор, ядро заряди ўрнатилган ракета қуроли бу воситаларнинг энг муҳимидир.

Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг шахсий состави, деди пировардида депутат Малиновский, ёппасига ва тўла қуролсизланиш тўғрисида Совет ҳукумати ишлаб чиққан программани бутун Совет халқи билан бирликда табрикламоқда ва СССР Қуролли Кучларининг сонини Совет Иттифоқининг бир ўзи камайтириши тўғрисида Совет ҳукуматининг бошлиғи Н. С. Хрушчев бу сессия муҳокамасига киритган таклифни чин кўнгилдан маъқуллайди.

Тамбов областининг Мичурин районидаги Коминтерн номли колхоз раиси депутат **Е. И. Андреева** ўз нутқида бундай деди:

— Бизнинг хоҳишимиз шуки, далаларимиз тепасида урушнинг қора булутлари ҳеч қачон пайдо бўлмасин, деймиз. Е. И. Андреева дедики, ўтган йилнинг кузи миллион-миллион кишиларнинг қалбини умид билан тўлдирди. Қишлоқ меҳнаткашлари Никита Сергеевич Хрушчев Бирлашган Миллатлар Ташкилотида нутқ сўзлаб, ёппасига ва тўла қуролсизланиш тўғрисида таклиф киритганлигини эшитганларидан кейин, уларнинг чеҳраси қувонч нури билан ёриди. Совет ҳукуматининг бошлиғи уларнинг иродасини, истак ва орзуларини ифодалаб берди. Бўлиб ўтган уруш ҳаммамизнинг эсимиздан чиқмайди, деди Е. И. Андреева, шунинг учун ҳам ҳеч ким бу урушнинг яна такрорланишини истамайди.

Биз, совет кишилари, деб давом қилади нотиқ, тинч мусобақа қиламиз, деган шиорни ўртага ташладик. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари улуғ армиясининг намояндаси бўлган менга бу шиор айниқса яқиндир. Мен машҳур америкалик фермер Р. Гарстнинг маккажўхори орқали, деҳқончилик маҳсулотларини мўлкўл қилиш орқали борадиган йўл тинчликка элтиб қўядиган энг яхши йўлдир, деб айтган гапларини табриклайман. Агар юқори мансабда турган, халқаро кескинликнинг юмшашига йўл қўймасликка зўр бериб уринаётган америкаликлар ҳам мана шундай оқилона фикрда бўлганларида эди, нақадар яхши бўлур эди.

Ўртоқ Андреева дедики, ким кўпроқ маккажўхори етиштириб беради, ким кўпроқ гўшт, сут, тухум етиштириб беради, деб мусобақа қилиш яхшироқдир. Ахир, сут ракеталар учун ёнилғи эмас-ку, гўшт ва тухум эса, атом снарядлари эмас-ку. Шунинг учун ҳам биз бу тинч мусобақада, албатта, ғалаба қозонишимизга аминмиз.

Депутат Ш. Р. РАШИДОВ нутқи

(Ўзбекистон ССР, Қўқон шаҳар сайлов округи)

Депутат ўртоқлар! Совет ҳукумати ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Никита Сергеевич Хрушчевнинг ёрқин докладида баён қилиб берилган ленинча доно, революцион дадил тадбирлари инсониятнинг тинчлик ва тараққиёт учун кураши тарихида ҳақиқатан янги давр очиб беради.

Совет Иттифоқи ўз хоҳиши билан Совет Қуролли Кучларини 1.200 минг киши миқдорида яна камайтириб, ғоят инсоний иш қилганлигини планетамизнинг ҳамма қитъаларидаги миллион-миллион кишилар жуда катта хурсандлик билан кутиб оладилар ва қизғин равишда буни маъқуллайдилар. Ўз моҳияти билан тинчликсевар давлат бўлган ва туғилган кундан бошлаб байроғида «Тинчлик» ва «Дўстлик» деган муқаддас сўзлар порлаб турган Совет давлати мана шу улуғ ишни бошлаб берганлиги билан фахрланамиз.

Ер юзида тинчлик учун олиб борилаётган кураш улуғ Ленин номи билан чамбарчас боғланган. Абадий барҳаёт Ленин ҳамиша биз билан бирга. Ленин генийси, Ленининг донишмандлиги, Ленин иродаси, Лениннинг инсонпарварлиги халқимизнинг, жонажон Коммунистик партиямизнинг Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги партия Марказий Комитетининг ҳамма ишларида гавдалангандир. **(Давомли қарсаклар).**

Тинчлик орзуси халқимизнинг қалбида ҳамма вақт яшаб келди ва яшамоқда. У шу орзуларни рўёбга чиқармоқ учун 1917 йил Октябрь кунларида қишлик саройга штурм қилди. Халқимиз шу орзуни рўёбга чиқармоқ учун душманларга қақшатғич зарба берди. Халқимиз шу орзуни рўёбга чиқармоқ учун заводлар ва фабрикалар қурди, колхозлар ва совхозларни вужудга келтирди, Ватанимиз бойликларини кўпайтирди.

Ҳар бир совет кишиси тинчликни орзу қилиб, етти йилликнинг жуда улкан вазифаларини муддатидан олдин бажариш йўлида қаҳрамонларча меҳнат қилмоқда. Ишчилар такомиллашган машиналар ва станоклар яратмоқдалар, далаларда ишлаётган меҳнаткашлар дон ва пахтадан мўл ҳосил етиштирмоқдалар. Олимлар табиат ва космос сирларини очмоқдалар. Бизда инсон уруш учун туғилган эмас, балки меҳнат учун, яшаш учун, бахт учун, шоду-хуррамлик учун туғилган.

Мамлакатимиздаги беҳисоб минг-минглаб қаҳрамон эркаклар ва аёллар ер юзида тинчлик ва бахтли замон бўлсин, деб ўз кучларини ва ижодий ғайратларини коммунизм қуришдек улуғ мақсад билан руҳланиб, Ватаннинг бахт-саодатига сарфламоқдалар.

Бугун СССР Олий Совети сессиясида муҳокама қилинаётган масалалар давлатимизнинг қудратини, социалистик тузумнинг улуғ афзалликларини, енгилмас кучимизни кўрсатиб турибди. Ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонларнинг бузилмас иттифоқи бўлганлиги учун биз кучлимиз. Совет халқларининг гранитдек мустаҳкам дўстлиги билан биз кучлимиз. Совет халқлари ўз оғаси рус халқининг бошчилигида битта қардош оилада қўлни-қўлга бериб ишлаб, севикли юртимизни улуғламоқдалар. Биз шунинг учун кучлимизки, улуғ Хитой халқи ва қудратли социалистик лагердаги бошқа мамлакатларнинг халқлари зафарли марксизм-ленинизм байроғи остида биз билан бир сафда бормоқдалар. Биз пролетар интернационализми туфайли кучлимиз, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда сарфлаётган ғайратимиз ер юзидаги ҳамма халқларнинг истакларига мос бўлиб тушаётганлиги билан биз кучлимиз. Биз шунинг учун кучлимизки, жангларда чиниққан, давримизнинг ақл-идроки, ор-номуси ва виждони бўлган доно ва зийрак Коммунистик партия бизни олға бошлаб бормоқда.

Давлатимизнинг, бутун социалистик лагернинг қудрати жаҳонни янги қирғин уруш гирдобига ташламоқчи бўлганлар йўлида жуда катта ғов бўлиб турибди.

Совет ҳукуматининг бошлиғи Никита Сергеевич Хрушчев Бирлашган Миллатлар Ташкилоти минбарида сўзлаган нутқида ёппасига ва тўла қуролсизланиш идеясини баён қилиб берди. Бу таклифни ер юзидаги ҳамма халқлар шоду-хуррамлик билан кутиб олдилар! Бу таклиф миллион-миллион кишиларнинг қалбини олижаноб тинчлик иши узил-кесил ғалаба қилади деган умид ва ишонч билан тўлдирди. Совет Иттифоқининг қудратли овози социалистик мамлакатлардаги халқларнинг, ер юзида тинчлик учун курашаётган ҳамма кишиларнинг овози билан қўшилмоқда. «Совуқ уруш» музи майдаланиб ва эриб бормоқда. Халқаро иқлим тобора исимоқда. Халқларнинг иродаси билан урушнинг олди олиниши лозим ва олди олинади. Совет Иттифоқи халқлари бу жаҳоншумул тарихий вазифани ҳал қилмоқ учун ҳамма чораларни кўрадилар.

Депутат ўртоқлар! Совет халқларининг кўп миллатли аҳил қардош оиласида ўз эркинлигини олган ва чинакам бахтга эришган ўзбек халқи тинчлик ва тараққиётнинг юксак идеалларини рўёбга чиқариш ниятида яшамоқда ва меҳнат қилмоқда.

Бизнинг қадимий Хоразмда вужудга келган ашулада бундай деб куйланади:

Э ёронлар, урушни керакмас
денглар.

Кўз ёши ва қиришни керакмас
денглар.

Авлодларнинг ҳурмати —
туғилмоқ шараф,

Ўлишни, ўлдиришни керакмас
денглар.

Мамлакатимизнинг ҳамма халқлари каби ўзбек халқи ҳам уруш нималигини яхши билади. Гитлерчи галалар табаррук Совет ерига бостириб кела бошлаганларида, асрлар донишмандлигини ўзида гавдалантирган оппоқ соқолли қарияларимиз ўзларининг ўғиллари ва набираларига мурожаат қилиб ёзган хатларида уларни кўп миллатли социалистик Ватанни кўкрак кериб ҳимоя қилишга зўр эҳтирос билан чақирдидилар. Улар бундай деб ёзган эдилар:

«Ўзбек халқининг эркин ўғли ва эркин қизи! Фашист босмачи сенинг оғанг руснинг уйига, қардошларинг бўлган белорус ва украиннинг уйига бостириб кирди. Руснинг уйи сенинг ҳам уйингдир, украин ва белоруснинг уйи ҳам сенинг уйингдир. Совет ерининг ҳар бир парчасини, ҳар бир қишлоқни, ҳар бир шаҳарни бир қатра қонинг қолгунча қаттиқ туриб ҳимоя қил!».

Бу чақириқ бонгнинг гувуллаган овозидек янгради, ана шунда ўзбек халқининг юз минглаб шавкатли фарзандлари ўзларининг қардошлари билан бирликда муқаддас совет Ватанини ҳимоя қилмоқ учун фронтга жўнаб кетдилар.

Ўзбек халқи ўша урушда оналарнинг тортган ғамларини ва болаларнинг тўккан кўз ёшларини яхши билади. Уруш йилларида Россия, Украина, Белоруссиядан келган минг-минглаб етимлар ўзбек уйидан паноҳ топдилар. Бошқа ҳамма халқлар каби ўзбек халқи ҳам урушни жуда ёмон кўради, биз ҳамма халқлар билан биргаликда тинчликни сақлаб қолишга қаттиқ бел боғлаганмиз!

Депутат ўртоқлар! Мен Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари номидан Н. С. Хрушчев докладида баён қилинган, Қуролли Кучларимизни қисқартишга, халқаро вазиятни янада юмшатишга қаратилган таклифларни қизғин равишда қувватлайман.

Совет жангчилари ҳамиша халқнинг севикли фарзандлари бўлиб келдилар. Демобилизация қилинган солдатлар ва офицерларни шаҳар ва қишлоқларнинг меҳнаткашлари очиқ кўнгил билан ўз сафларига қабул қилиб оладилар. Улар ўзларининг меҳнат қилишлари учун, ўз кучлари ва билимларини ишлатиш учун Ўзбекистонда, Тошкент заводларида, Оҳангарон шахталарида, Олмалиқ конларида, Андижон нефть промислоларида, Фарғонанинг пахта далаларида, Қорақалпоғистон ва Бухоронинг янги қурилишларида — ҳамма жойда ва ҳамма ерда кенг имконият топадилар, уй-жой билан таъминланадилар, оташин муҳаббат ва меҳрибонлик билан кутиб олинадилар.

Сессиямизнинг қарорлари Совет давлатининг тинчлик ниятида эканлигини кўрсатувчи зўр намойиш бўлади, халқларнинг иродасини ва истак орзуларини ифодалаб беради. Совет ҳукуматининг ва Ленин партиясининг сўзи халқнинг сўзидир. Партия, халқ ва ҳукуматнинг монолитлиги ва мустаҳкам бирлиги давлатимиз битмас-туганмас куч ва қудратининг манбаидир. Инсон бахтини разиллик билан ғаш кўрувчи, қариб чириб қолган канцлер Аденауэрнинг дўқларидан совет халқи қўрқмайди. Кўр бойқуш вайроналардан ўзига макон қидиради, босқинчи ўғрина зулмат тунни яхши кўради, фақат жаллодларгина тушларида дорни кўрадилар. Жаноб Аденауэр шуни билиб қўйиши кераккки, жаҳонда бойқушнинг кушандаси бўлган бургут бор, тун зулматини тарқатиб юборадиган ёруғ кун бор, жаллодларнинг грибонидан бўғиб, урушнинг олдини оладиган халқ бор.

Ўзбекларнинг «Яхшилик нур келтиради, ёмонлик — зулмат» деган мақоли бор. Инсоният жамиятида яхшиликнинг, ақл-идрокнинг тантана қилиши муқаррар. Бу нарса — тун зулматини ёриб қуёш чиқиши, қаҳратон қишдан кейин баҳор бошланиши сингари муқаррардир. Урушнинг қора булутлари тамомила тарқалиб кетишига, тинчлик қуёши бутун инсоният ишига абадий нур сочадиган бўлишига аминмиз! Тинчликсевар халқимизнинг, шонли Коммунистик партиямизнинг, жонажон Совет ҳукуматимизнинг, тинчлик, халқлар дўстлиги ва бахт-саодати учун атоқли курашчи азиз ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевнинг энг катта хизмати туфайли ана шундай бўлади! **(Қарсаклар).**

Никита Сергеевич Хрушчевда назариячилик таланти турмушни чуқур билиш билан ноёб даражада пайванд бўлганлигини кўриб турибмиз. Жўшқин ғайрат, ҳормас ташкилотчи ва оташин пропагандист, сиёсатда қатъий изчиллик ва пишиқлик, ленинча жасорат ва зийраклик, халққа бениҳоя зўр муҳаббат, одамшавандалик ва камтарлик — мана шу олижаноб хислатларнинг ҳаммаси бизнинг севимли Никита Сергеевич Хрушчевда гавдалангандир! **(Қарсаклар).**

Ленин байроғи остида Коммунистик партиянинг, Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги партия Марказий Комитетининг доно раҳбарлигида биз севикли Ватанимизнинг шон-шуҳрати учун, коммунизм тантанаси учун бутун дунёда тинчлик барқарор бўлиши учун бундан кейин ҳам ҳормай-толмай меҳнат қила берамиз! **(Қарсаклар).**

* * *

Бизнинг ленинча ташқи сиёсатимиз, Совет Иттифоқининг коммунизм қуриш йўлидаги муваффақиятлари, деди депутат **А. И. Гаевой** (Украина ССР) Н. С. Хрушчев докладида ёрқин кўрсатиб берилди. Бизнинг мамлакатимиз социализмнинг улуғ афзалликларидан фойдаланиб, кетма-кет ғалаба қозониб, капитализм билан иқтисодий мусобақада яқин вақт ичида ютиб чиқмоқ учун дадил қадам ташлаб олға бораётганлигини ҳамма мамлакатларнинг халқлари кўриб турибдилар. Биз капиталистик мамлакатларни зўр бериб қуролланиш ва ялпи қирғин қуролини ишлаб чиқариш соҳасида эмас, балки экономика соҳасида, одамларга энг яхши турмуш шароитини яратиб бериш ишида мусобақа қилишга чақирамиз.

Сўнгра ўртоқ Гаевой Днепропетровск областидаги металлурглар, кончилар ва машинасозларнинг зўр ғайрат билан меҳнат қилаётганликларини, иқтисодий район корхоналари барқ уриб ўсаётганлигини айтиб берди. Шуни айтиб ўтиш кифоя қиладики, область заводлари ўз маҳсулотларини жаҳоннинг 40 мамлакатига юбормоқдалар.

Ўртоқ Гаевой Днепропетровск областидаги ҳамма меҳнаткашларнинг фикрини ифодалаб айтдики, янада қуролсизланиш соҳасида Н. С. Хрушчев докладида баён қилиб берилган тадбирларни ҳамма якдиллик билан маъқуллаб кутиб олади. Ер юзидаги одамларнинг ҳаммаси бизнинг халқимиздан, партиямиздан ва унинг тинчлик учун синалган курашчи Н. С. Хрушчев бошчилигидаги Марказий Комитетидан абадий миннатдор бўлади.

ВЦСПС раиси депутат **В. В. Гришин** сўзга чиқади. У дедики, мамлакатимизнинг экономика ва маданиятни ривожлантиришдаги ютуқлари, унинг халқаро миқёсдаги обрўси ўсганлиги қаҳрамон ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва совет зиёлилари қилаётган фидокорона меҳнатнинг натижасидир, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг узоқни кўриб донишмандлик билан ўтказиб келаётган сиёсатининг натижасидир.

Нотиқ айтдики, капиталистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари, ишчилар синфи Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик мамлакатларнинг тинчликсевар сиёсатини қизғин хайрихоҳлик билан кутиб олмоқдалар ва актив равишда қувватламоқдалар. Жаҳон касаба союзлар федерация ва жаҳоннинг кўп мамлакатларидаги касаба союзлари ёппасига ва тўла қуролсизланиш тўғрисидаги совет таклифларини тўлиқ равишда қувватлайдилар.

Совет касаба союзлари, деди депутат В. В. Гришин, тинчлик ва социал тараққиёт учун, ёппасига ва тўла қуролсизланиш учун курашда ҳамма мамлакатлар касаба союзлари ва меҳнаткашларининг ҳаракатларида бирлик бўлиш учун курашмоқдалар.

* * *

Барча совет кишиларининг, бутун жаҳон жамоатчилигининг назар-эътибори Москвага, Кремлга қаратилган. Бу ерда СССР Олий Совети мажлисларида СССР Министрлар Совети Раиси, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчевнинг «Қуролсизланиш — тинчликни мустаҳкамлаш ва халқлар ўртасидаги дўстликни таъминлаш йўлидир» деган масала юзасидан қилган доклади муҳокама қилинмоқда.

Халқ вакиллари — ишчилар ва колхозчилар, олимлар ва ёзувчилар, совет ва партия арбоблари, СССР Қуролли Кучларининг вакиллари Ватанимиз Қуролли Кучларини яна кўп миқдорда камайтириш тўғрисида Совет ҳукумати томонидан сессия муҳокамасига киритилган таклифнинг ғоят катта аҳамиятини якдиллик билан таъкидламоқдалар. Депутатлар бу таклифни маъқуллаб совет халқининг фидокорона меҳнат билан, етти йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш билан бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беришга қизғин интилаётганлигини таъкидламоқдалар.

Сессиянинг 15 январь эрталабки мажлисида Миллатлар Советининг Раиси депутат **Я. В. Пейве** раислик қилди.

Биринчи бўлиб депутат **И. В. Спиридонов** (Ленинград) сўзга чиқади. Совет қўшинларининг сонини камайтириш ҳақидаги таклиф, дейди у, мамлакатимиз тинчликнинг астойдил ва содиқ ҳимоячиси эканлигини ҳар қандай гаплардан яхшироқ кўрсатади. Совет Иттифоқи Ғарб давлатларига ҳозирги шароитда қуролсизланиш ишини қандай қилиб илгари силжитиб юбориш мумкинлигининг яна бир яққол намунасини кўрсатади.

Ғарб давлатларининг раҳбарлари қуролсизланишга бўлган астойдил интилишларни амалий иш билан тасдиқлаш керак, деб неча марта айтган эдилар. Қани жаноблар, агар сизлар тинчликни сақлашдан астойдил манфаатдор бўлсангиз — ўз қуролли кучларингизни камайтиринг, ўзгаларнинг территорияларидаги ҳарбий базаларингизни тугатинг. Энди гап сизларда қолди! Ғарб давлатларининг ва аввало, Америка Қўшма Штатларининг шу хил тадбирларни амалга оширишлари қуролсизланиш йўлида муҳим босқич бўлур эди, атом ва водород қуролини тақиқлаш тўғрисидаги масаланинг ҳал этилишини тезлаштириш учун реал шарт-шароит яратган бўлур эди. Барча совет кишилари билан бирга ленинградликлар ҳам, дейди нотиқ, қуролли кучларни камайтириш ҳақидаги таклифни якдиллик билан қўллаб-қувватлайдилар ва маъқуллайдилар. Сўнгра у, Ленинград шаҳри ва областидаги кўпгина корхоналарда кеча бўлиб ўтган йиғилишларда ишчилар москваликларнинг етти йилликнинг иккинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақа бошлаш ҳақидаги чақириғини қабул қилганликларини айтди.

Белорус ёзувчиси депутат **П. У. Бровка** минбарга чиқади. У, инсониятнинг энг доно кишилари низоларнинг уруш олиб бориш йўли билан ҳал этилишига қарши, бемаъни қирғинчилик ва вайронгарчиликка қарши минг йиллар давомида норозилик билдириб келганликлари ҳақида гапиради. Бу масалага шоирлар қанча-қанча шеърларини, философлар илмий асарларини, меҳнаткашлар қўшиқ ва достонларини бағишладилар.

— Совет ҳукумати киритган бу таклифнинг чинакам маъносини чуқур англаб олганда, — деди П. У. Бровка, — биз қирғинчилик урушларини абадий тўхтатиш ҳақида ҳамма халқларнинг орзулари рўёбга чиқаётган ажойиб давр остонасида турибмиз, деган хулосага келиш осон.

Севикли Совет Ватанимиз тинчлик йўлидаги улуғ ишга ҳал қилувчи ҳисса қўшганлиги ва қўшаётганлигини билиш қувончли бир ҳолдир, деб давом қилади нотиқ.

Депутат П. У. Бровка Ғарб давлатлари Совет Иттифоқининг олижаноб ташаббусидан намуна олишлари, сўнгра эса ер юзида абадий тинчлик ўрнатилиши учун биргаликда ҳаракат қилиб, узил-кесил қарорга келиш лозим, дейди.

Брест қалъасининг ҳимоячиларидан бири Совет Иттифоқи Қаҳрамони депутат **П. М. Гавриловга** сўз берилади.

Мен, деди у, фашист бомбардимончилари Брест қалъасига ўзларининг биринчи зарбасини берган 1941 йил 22 июнь эртасини шу вақтгача даҳшатли бир тушдек эсга тушираман. Қалъа ҳимоячилари орасида мен ҳам бор эдим. Қонга беланган ва ўлдирилган ўз оналарининг бағрида ўлиб ётган болалар кўз олдимга келади.

Биз, деди ўртоқ Гаврилов, ўша даҳшатли, кунларда тинчлик учун ҳамда ўз Ватанимизнинг ва бутун инсониятнинг бахт-саодати учун жанг қилдик. Мен ҳозир ер юзининг ҳамма қисмларидан жуда кўп хатлар олиб тураман. Бу хатларнинг ҳаммасида авторлар — турли мамлакатларнинг ва халқларнинг намояндалари Совет ҳукуматининг ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақида тинчлик йўлидаги толмас курашчи — Никита Сергеевич Хрушчев томонидан Бирлашган Миллатлар Ташкилотида киритилган доно ва инсонпарварлик руҳидаги таклифларини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

Депутат **В. П. Мжаванадзе** (Грузия ССР) сўз олади.

— Биз, совет кишилари, — дейди у, — машаққат ва қийинчилик йилларини бошимиздан кечирганмиз, ўз меҳнатимиз, ўз қўлимиз билан ажойиб совет, социалистик давлатини, одамлар эксплуатациянинг нима эканлигини, ишсизлик даҳшатларини билмайдиган, экономика, маданият ва фаннинг мислсиз равнақига эришилган, кишиларнинг маънавий ва моддий эҳтиёжларини қондириш учун ҳамма ишлар қилинаётган ажойиб совет социалистик давлатини барпо этганмиз. Шунинг учун ҳам биз урушга нафрат билан қараймиз ва давлатимиз ўзи вужудга келган дастлабки кунлардан бошлаб изчиллик билан, қатъият билан кураш олиб борган тинчликни жуда қадрлаймиз.

— Никита Сергеевич Хрушчевнинг доклади, — деб давом қилди нотиқ, — бутун совет халқининг муқаддас орзу-истакларини, унинг бугунги ва эртанги кунга бўлган қаттиқ ишончини ифодалайди.

Биз, Грузия меҳнаткашлари сайлаган депутатлар, деди пировардида нотиқ, ўртоқ Хрушчевнинг докладини тамомила маъқуллаймиз ҳамда Совет Иттифоқи Қуролли Кучларини камайтириш ҳақидаги таклифларни қўллаб-қувватлаймиз.

Рязань областидаги «Дело Октября» колхозининг сут соғувчиси депутат **А. Ф. Ивкина** ўз сўзида бундай деди:

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати тинчликни мустаҳкамлашга, чет эллар билан амалий алоқаларни ривожлантиришга, барча давлатлар билан дўстликни мустаҳкамлашга қаратилган доно сиёсатни ўтказиб келаётганликларига ҳаммамиз қувонамиз ва бу билан фахрланамиз.

Совет кишиларининг ҳаёти кундан-кунга тобора қувноқ ва бахтли бўлаётган бир вақтда тинчликни истамаслигимиз мумкинми, ахир! Шунинг учун ҳам ҳукуматимизнинг ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақидаги таклифи, халқаро низоларни ҳал қилиш воситаси сифатида урушдан воз кечиш ҳақида барча давлатларга қарата чақириғи бутун халқ томонидан қўллаб-қувватланмоқда ва маъқулланмоқда.

— Ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақидаги Совет таклифлари, — деди Қозоғистон ССР Фанлар академиясининг президенти депутат **К. И. Сатпаев**, — ҳозирги кунда миллион-миллион кишилар учун, бутун прогрессив инсоният учун кураш байроғи бўлиб қолди. Эндиликда Ғарб вакиллари: қуролсизланишни амалга ошириш ниятингиз борми ёки йўқми, деган саволга жавоб беришдан ҳеч қандай ҳийлалар ва писандалар билан қочиб қутила олмайдилар.

Ҳозирги вақтда қиличларни қинида сақлашнинг ўзи кифоя қилмайди, қиличлардан омоч қилиш керак, дейди **К. И. Сатпаев**. Уфқни урушнинг қора булутларидан абадий холи қилиш керак.

Депутат Сатпаев демобилизация қилинадиган жангчиларни Қозоғистонга келишга таклиф этади. Улар Қозоғистонда хурсандлик билан кутиб олинадилар.

Воронеждаги экскаватор заводининг токари депутат **А. М. Воронцовга** сўз берилади. Ҳар бир совет кишиси сингари мен ҳам, дейди у, станок олдида ишлар эканман, бугунги кун ҳақидагина эмас, балки эртанги кунни ҳам ўйлайман. Партия белгилаб берган буюк режаларни биз ўзимизнинг жонажон ишимиз деб кутиб олдик. Воронеж экскаваторчилари 1959 йилги планни муддатидан илгари, 18 декабрда бажардилар ва қўшимча суратда 6,5 миллион сўмлик маҳсулот бердилар.

Курск областидаги Калиновка қишлоғи колхозининг раиси депутат **В. В. Грачев** минбарга чиқади.

— СССР Олий Советининг ушбу сессияси қуролсизланиш масалаларига бағишланган, мен шуни таъкидлаб ўтмоқчиманки, биз ўз муваффақиятларимизга Никита Сергеевич Хрушчев тавсия этган жуда қудратли восита билан қуролланганлигимиз туфайли эришдик. Бу қуролнинг номи — маккажўхоридир. Биз йил сайин гектарига 600 центнер ва бундан ҳам кўпроқ маккажўхори етиштирмоқдамиз, бу эса бизга чорвачиликда чинакам бурилиш ясашга имкон берди.

Депутат В. В. Грачев айтадики, шаҳарда ҳам, қишлоқда ҳам совет кишилари армиядан демобилизация қилинадиган жангчиларни меҳр-муҳаббат ва ғамхўрлик билан кутиб оладилар.

Москва ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони депутат **К. С. Москаленко** ўз нутқида айтдики, Совет давлати ўз қуролли кучларини камайтирмоқда, чунки у урушни истамайди, ҳеч кимга ҳужум қилишни ўйламайди, барча халқлар билан тинч ва дўст бўлиб яшашни истайди.

Лекин жаҳонда «совуқ уруш»ни давом эттиришга ва янада кучайтиришга интилаётган реакцион кучлар ҳали бор. Иккинчи жаҳон урушидаги бизнинг, собиқ иттифоқчиларимиз ғарбий герман реваншистларини зўр бериб қуроллантирмоқдалар, уларга атом қуролини ишониб бермоқдалар, инсониятни қонли уруш гирдобига тортганларнинг қўлига қурол бермоқдалар.

СССР Фанлар академиясининг президенти депутат **А. Н. Несмеяновга** сўз берилади. Фаннинг олижаноб мақсади — халққа хизмат қилишдир, дейди у. Унинг вазифаси — вайрон қилиш эмас, балки яратишдир.

А. Н. Несмеянов айтадики, қуролсизланиш бутун дунёда илмий тадқиқотларни кенг равишда бирлаштиришга имкон беради, чунки уларнинг бир-бирларидан сир сақлаш зарурияти қолмайди. Нотиқ олимларнинг халқаро миқёсда самарали ҳамкорлик қилишлари мумкин бўлган ҳар хил фан соҳаларини кўрсатиб ўтади. Совет Иттифоқида, Америка Қўшма Штатларида, Англияда бошқариладиган термоядро синтезини эгаллаш соҳасида иш олиб борилмоқда. Ана шу янги давр очадиган проблема устида биргаликда иш олиб борилса бўлмайдими? Бироқ, фақат қуролсизлангандан кейингина буни амалга ошириш мумкин.

Литва республикаси Олий Совети Президиумининг раиси депутат **Ю. И. Палецкис** сўзга чиқади. У, Совет Иттифоқининг Қуролли Кучлари сонини 1.200 минг кишига камайтириш тўғрисидаги масалани ҳал қилаётган СССР Олий Советининг ушбу сессияси барча мамлакатларнинг парламент аъзоларини ўз ҳукуматларидан худди шундай конкрет тадбирлар кўришга эришиш учун ҳаракат қилишга ундайдиган намуна бўлиши лозим, деди.

Бутун Литва халқи каби, Литва халқининг депутатлари ҳам, дейди Палецкис, мамлакатнинг мудофаа қобилиятига ҳалол етказилмаган ҳолда армиянинг камайтирилиши учун якдиллик билан овоз берадилар.

— Совет атомчилари, — деди депутат **И. В. Курчатов**, — партия ва ҳукуматнинг топшириғига мувофиқ, дастлаб, атом ва водород қуролини яратиш устида, сўнгра эса уларни такомиллаштириш устида кўп йиллар давомида зўр бериб ва фидокорона меҳнат қилдилар, чунки агар биз бундай қуролга эга бўлмасак, ажойиб Ватанимизни тиз чўктиришга уринадиган кучлар топилиб қолиши мумкинлигини яхши билар эдик. Совет олимлари, атомчи инженерлар мамлакат олдидаги ўз бурчларини адо этдилар. Мукаммал ва тежамли, жуда кучли атом ва водород қуроли яратилди. Шу билан бирга ракеталарнинг ва ядро қуролини элтиб берувчи бошқа воситаларнинг конструкторлари ҳам ўз ишларини бажардилар. Халқимиз хотиржам бўлсин, Ватанимиз мудофааси ишончли равишда таъминланган. Шундай шароитда Совет ҳукуматининг армияни камайтириш ҳақидаги таклифи тамомила асосли ва ўз вақтида киритилган таклифдир.

СССР Ташқи ишлар министри депутат **А. А. Громико** ўз нутқида Совет ҳукуматининг Қуролли Кучларни камайтириш ҳақидаги янги таклифини совет кишилари мамнуният билан кутиб оладилар, деди. Шу билан бирга у, Совет қуролли кучларини камайтириш соҳасида ушбу сессия муҳокама қилаётган тадбирларнинг катта халқаро аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

Совет ҳукумати учун бу тадбир бошқа тадбирлардан ажратиб олинган алоҳида ва якка тадбир эмас. Бу — Совет Иттифоқининг изчил тинчликсевар ташқи сиёсатидаги муҳим бўғиндир. Совет Иттифоқининг намунаси агрессив ниятлари ва планлари бўлмаган давлатлар ҳозирдаёқ ўз ишлари билан, зўр бериб қуролланишнинг тўхтатилишига ёрдам беришлари тамомила мумкин эканлигини кўрсатади.

Ўртоқ Громико ҳозирги қурол шу вақтга қадар эга бўлмаган жуда катта вайрон қилиш кучига эга эканлигини таъкидлаб, бу ҳол ёппасига ва батамом қуролсизланиш зарурлигини кўрсатади, деди.

Совет Иттифоқи, деди у, бутун уруш машинасини емириб ташлашга тарафдордир. Ҳеч қандай қийинчиликлар қуролсизланиш проблемасини ҳал этишнинг кечиктирилишига асос бўлолмайди.

Эрталабки мажлисда депутатлардан **Н. П. Бажан** (Украина ССР) ва **Ф. И. Голиков** (Москва) ҳам сўзладилар.

СССР Қуролли Кучларини яна кўп миқдорда камайтириш тўғрисида ҳукумат томонидан белгиланган тадбирлар мамлакатимиз меҳнаткашларига қанчалик яқин ва тушунарли бўлганлигини сессия номига тўхтовсиз келаётган телеграммалар кўрсатиб турибди. Бу телеграммаларнинг баъзилари ўқиб эшиттирилди. Мамлакатнинг турли қисмларидан ҳарбий хизматчилар, денгизчилар, ишчилар, колхозчилар, студентлар, пенсионерлар ёзадилар. Ҳар қайси телеграммада ҳукуматнинг тадбирлари чин кўнгилдан маъқулланади, Ватаннинг бахт-саодати йўлида астойдил меҳнат қилиш истаги изҳор қилинади.

Москваликлардан бирининг телеграммаси қисқа, аммо маънолидир: «Никита Сергеевичнинг докладини тингладим. Бахтиёрман. Розиман. Қабул қилинглар. Сайловчингиз».

* * *

15 январь кечки мажлисда ўртоқ Н. С. Хрушчев доклади юзасидан музокаралар тугади. Кейин раислик қилувчи СССР Қуролли Кучларини янада кўп миқдорда камайтириш ҳақида янги Қонун лойиҳасини овозга қўйди. Олий Совет бу Қонунни бир овоздан қабул қилади.

Шунингдек, СССР Олий Совети бутун дунё давлатлари парламентлари ва ҳукуматларига қарата Мурожаат қабул қилади.

СССР Олий Советининг IV сессияси кун тартибига қўйилган масалалар тугайди. Сессия ёпиқ деб эълон қилинади.

(ТАСС).

СЎЗ ПЛЕНУМ ҚАТНАШЧИСИГА

Кўплаб пахта териш машиналари яратиб берайлик

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми партиямиз, бутун мамлакатимиз ва совет халқи ҳаётида катта воқеа бўлди. Мен ана шу тарихий Пленумда қатнашиш шарафига муяссар бўлдим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Рашидов Пленумда қилган докладида республикамиз меҳнаткашлари етти йилликнинг биринчи йилида эришган ютуқлари ҳақида гапириб берди. Ўртоқ Ш. Рашидовнинг Ўзбекистон колхозчилари ва совхоз ишчилари давлатга 3 миллион 157 минг тонна «оқ олтин» сотганликлари ҳақидаги сўзлари Пленум қатнашчилари томонидан қарсаклар билан кутиб олинди.

Ўтган йили республикамиз партия ташкилоти ўзбек пахтакорларининг қадрдони ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг қимматли маслаҳатларига амал қилиб, пахтачиликдаги ишларни, айниқса пахта теришни механизациялашга қатъий бел боғлади.

— Бугун, — деди ўз докладида ўртоқ Ш. Рашидов, — биз КПСС Марказий Комитети Пленумига пахта териш агрегатлари билан 330 минг тонна «оқ олтин» йиғиб олинди, деб ҳисоб бера оламиз. Ҳар бир машинада ўрта ҳисобда 50 тоннадан ёки ҳар бир теримчининг бутун мавсум давомида териб берган пахтасидан 15 баравар кўп «оқ олтин» терилди.

Мен Пленумда ўртоқ Ш. Рашидовнинг ана шу сўзларини тинглаб ўлтирар эканман, пахтакорларимиз эришган шонли ғалабада заводимиз коллективининг ҳам ҳиссаси борлиги учун ўзимда йўқ хурсанд бўлиб кетдим.

Ижодкор конструкторлар — А. Приходько, Ғ. Аҳмедов ва бошқалар заводимиз коллективи билан ҳамкорликда янги икки қаторли ХВС-1,2 маркали пахта териш машинаси яратдилар.

Янги пахта териш машинаси механизаторлар, колхозчилар, совхоз ишчилари ва хўжалик раҳбарлари томонидан юқори баҳоланди. Ҳали яқиндагина пахтани машинада териб олишга ишончсизлик билан қараб, пахтачиликда механизацияни кенг қўлланишга тўсқинлик қилиб келаётган айрим кишилар эндиликда машина бизнинг дўстимиз, у оғиримизни енгил қилади, демоқдалар.

1960 йилда бизда битта ҳам студент ва ўқувчи, битта ҳам солдат пахта теримига чиқмайди. — КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми минбаридан туриб айтилган бу сўзлар мамлакатимизда пахта териш

Е. БЕЛОВ.

машиналари ишлаб чиқарадиган бирдан бир корхона бўлган заводимиз коллективи зиммасига масъулиятли вазифалар юклайди.

Пленумда берилган ваъданинг устидан чиқиш учун кўплаб пахта териш машиналари ишлаб чиқариш лозим. **Етти йилликнинг иккинчи йилида ана шундай машиналар ишлаб чиқариш 1959 йилдагига қараганда беш баравардан зиёдроқ кўпаяди.** Заводимиз коллективи пахта йиғим-терими мавсумигача қишлоқ хўжалигига 1635 та пахта териш машинаси тайёрлаб беришни мўлжалламоқда.

Ҳозир пахта териш машинаси конструкциясини янада яхшилаш устида қизғин иш олиб борилмоқда. Бунда биз механизаторлар, машина синаш станцияси, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва мавсумда пахта териш машиналари ишини ўрганиш учун далаларга чиқиб келган заводимиз ходимларининг мулоҳаза ва таклифларини тўла амалга оширишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Пахта териш машинасининг агротехника кўрсаткичлари ва сифатини яхшилаш, бошқаришни осонлаштириш, вазнини енгиллаштириш ва агрегатлар таннархини арзонлаштириш, шунингдек узел ва деталларнинг мустаҳкам ва чидамли бўлишига эришиш кўзда тутилмоқда.

Машинасозларимиз ўз зиммаларига юклатилган вазифаларни бутун тўлалиги билан ҳис қилиб, янги-янги резервларни қидириб топишга киришдилар. Ҳозирнинг ўзидаёқ 1960 йилга мўлжалланган топшириқнинг сўзсиз бажарилишини таъминлайдиган айрим тадбирлар белгиланди ва амалга оширилмоқда.

Ўтган йили йирик габаритли ва кўп ишлатиладиган деталлар тайёрлайдиган иккита механика цехи ишга туширилди. Цехлардаги барча асбоб-ускуналар юқори унум билан ишламоқда. Бундан ташқари коллективимиз ўз кучи билан 150 та универсал асбоб-ускунанинг ўрнини босадиган 25 та махсус агрегат станокларни модернизация қилди ва тўла ўзлаштириб олди.

Техника тараққиёти, кадрларимиз малакасининг ошиши туфайли ўтган йилнинг иккинчи ярим йиллигида пахта териш машинаси тайёрлаш учун сарфланадиган меҳнат 46,2 процент камайди.

Биз илгари хилма-хил маҳсулотлар ишлаб чиқарар эдик. Бу йил эса корхонамиз ихтисослаштирилиб, зиммамизга фақат пахта териш машиналари тайёрлаб бериш вазифаси юклатилди. Машинасозларимиз олдида турган вазифа жуда масъулиятли. Бу шарафли топшириқни бажариш учун корхонамиз коллективи ишлаб чиқаришни янада такомиллаштириши лозим.

Биз етти йилликнинг иккинчи йилида пахта териш машиналари таннархини ками билан 30 процент камайтиришни мўлжалламоқдамиз.

Ишлаб чиқаришни такомиллаштиришда асосий эътиборни механика ва йиғув цехларига қаратмоқчимиз. Корхонамизда биқиқ технологик циклли ихтисослаштирилган янги цехлар барпо қилинмоқда. Барча механика цехларидаги асбоб-ускуна ва мосламалар янгилари билан алмаштирилади. Йиғув цехида ҳаракатдаги конвейерларни қайта қуриш мўлжалланмоқда. Бу цехда шпилкалар, болтлар ва гайкаларни механизмлар ёрдами билан маҳкамлаш кенг қўлланилади.

Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, коллективимиз зиммасига юклатилган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаш учун Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши ва Ўзбекистон ССР Госплани корхонамизга ҳозирдан бошлаб алоҳида диққат ва эътибор билан қарашлари, бизга бутун чоралар билан ёрдам беришлари лозим. Бироқ, бу соҳада қатор камчиликларга йўл қўйиб келинмоқда. Бир неча мисол келтираман.

Заводимиз ихтисослаштирилганига қарамай, биз ҳозиргача дон подборщикларининг запас қисмлари, У-4 ва ДТ-24-3 маркали тракторларни қайта мослаш учун зарур бўлган деталлар тайёрлаб бермоқдамиз. Бу масалаларни узил-кесил ҳал қилиш вақти етмадимикан?!

1960 йил топшириғини тўла бажаришимиз учун қўшимча 410 та асбоб-ускуна олишимиз лозим бўлгани ҳолда, атиги 174 та асбоб-ускуна ажратилибди. Лекин биз ана шу асбоб-ускуналарни ҳам сотиб олишга қодир эмасмиз. Чунки маблағимиз йўқ.

Юқоридаги каби ишимизнинг олға силжишига тўсқинлик қилаётган камчиликлар тезда бартараф қилинса, корхонамиз коллективининг эл-юрт олдида юзи ёруғ бўлиши учун шароит яратиб берилган бўлур эди.

Бир ёқадан бош чиқариб, меҳнат қилаётган корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари партиямиз Марказий Комитети декабрь Пленумининг тарихий қарорларини шараф билан бажариш учун барча куч ва билимларини сафарбар қиладилар.

Е. БЕЛОВ,
«Ташсельмаш» заводининг директори

МЕХАНИЗАТОРЛАР САФИ КЕНГАЙМОҚДА

Пахтачиликни комплекс механизациялаш шу куннинг энг муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолди. Шунинг учун ҳозир ҳамма хўжаликларда машинанинг тилини яхши биладиган малакали механизатор кадрлар тайёрлаш ишлари қизғин бораётир. Яқинда Сирдарё районидаги «Социализм» совхози дирекцияси ва партия ташкилоти хўжаликнинг ўзида механизатор кадрлар тайёрлаш курси ташкил қилдилар. Бу тўрт ойлик курсга совхознинг 40 ишчиси жалб қилинди.

Курсда машғулотлар ҳар томонлама пухта ташкил қилинган. Шунинг учун ўқувчилар қишлоқ хўжалик машиналарини бошқариш ва улардан унумли фойдаланиш йўлларини яхши ўзлаштирмоқдалар. Айниқса, Я. Бойқулов, Х. Каримов ўртоқлар бошқаларга намуна бўлаётирлар.

Совхозда ўтган йили 3470 гектар ердан мўл ҳосил етиштирилган эди. Бу йил пахта майдони 3 минг 575 гектарга етказилди. Шунингдек ҳосилдорликни оширишга ва етиштирилган ҳосилнинг кўпини машинада териб олишга қарор қилинди. Курсда ўқиётган бўлажак механизаторлар совхоз коллективи олдида турган ана шу вазифани бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар.

Т. МАМАТҚУЛОВ.

Механизациялашган ферма

Ленин номли колхоз чорвадорлари сут, гўшт, тухум ва бошқа маҳсулотлар етиштиришда Орджоникидзе районида биринчи ўринни эгаллаб келмоқдалар. Чорва молларини яхши парвариш қилиш ва бу соҳада механизациядан кенг фойдаланишга жиддий эътибор берилаётир.

Колхозда янгидан 200 бош бузоқ ва 300 бош чўчқа сиғадиган ферма биноси қурилиб, тўла механизациялаштирилди. Суғориш ва гўнгни тозалаб туришни ҳам автомат бажаради. Фермадаги соғин сигирлар электродоярка билан соғилади. Сигирлар яхши боқилаётгани туфайли ҳар бирининг оғирлиги 600-650 килограммга етди.

И. РУСТАМОВ.
З. ОРИПОВ.

Маккажўхори ғўзани шамолдан ҳимоя қилади

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академияси ҳузуридаги турли илмий-текшириш институтларининг бир группа олимлари тупроқни ва ўсимликларни шамолдан ҳимоя қилиш проблемасини ҳал этишга доир агрономия-ўрмончилик - мелиорация тадбирлари комплексини ишлаб бўлдилар. Маълумки, кўклам даврида Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Фарғона ва Тошкент областларининг кўпгина районларида кучли шамол эсиб туради. Бундай шамоллар пахтачиликка анча зарар етказади, чунки ғўза тупларини сийраклаштириб қўяди, ҳосилдорликни камайтиради.

Олимлар республиканинг турли зоналарида ўтказилган тажриба асосида, маккажўхори ва оқжўхори ғўзани шамолнинг зарарли таъсиридан жуда яхши ҳимоя қиладиган ўсимлик эканлигини аниқладилар. Суғориладиган участкаларнинг чегараларига ана шу экинлар экилади. (ЎзТАГ).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Яна шаҳар транспорти ҳақида“

Газетамизнинг ўтган йил 14 ноябрь сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган мақолада автопарк ва область автотрести раҳбарлари шаҳарда автобуслар ҳаракатини ташкил қилишда жиддий камчиликларга йўл қўяётганлари танқид қилинган эди.

Бу мақолага редакция қуйидаги жавобни олди:

«Мақола автомобиль транспорти ва Тош йўллар министрлигида муҳокама қилинди. Келтирилган фактлар тўғри деб топилди. Шаҳарда автобус ва таксимотор паркларининг ишини яхшилаш юзасидан бир қатор амалий тадбирлар кўрилди. Автобус парклари тўла равишда авторезина билан таъмин этилди.

Шаҳарда автобусларнинг сони кўпайиши муносабати билан пассажир автобусларидан фойдаланишни яхшилаш мақсадида қўшимча яна битта 3-автопарк ташкил қилинди.

Шаҳар автобус ва таксимотор паркларига раҳбарлик қилиш учун шаҳар автотерсти тузилди.

1960 йилда автобуслар парки янги комфортабель автобуслар билан тўлдирилади.

Эрталабки ва ишдан кейинги соатларда автобус маршрутларида тиқилинчликни камайтириш мақсадида республиканинг тегишли ташкилотлари олдига корхона, ўқув юртлари ва муассасаларда ишнинг бошланиш ва тугаш вақтини ҳар хил соатларга кўчириш масаласи қўйилди.

Пассажирлар ташиш бош бошқармасининг бошлиғи
З. СОДИҚОВ».

Бу дугоналар — Галина Семенова (чапда) ва Клавдия Елезарова «Чирчиксельмаш» заводидаги коммунистик меҳнат бригадаси аъзоларидир. Улар смена топшириқларини муттасил ортиғи билан бажаришлари туфайли ҳозир 1960 йилнинг иккинчи ярми ҳисобига ишламоқдалар. Шу билан бирга, дугоналар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Чирчиқдаги политехника техникумининг V курсида ўқияптилар.

Р. Шамсутдинов фотоси
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўртоқ Зуҳра КОМИЛОВА.

ОНА КАСБИМ, ФАХРЛИ КАСБИМ

Муаззам опа ўзини қанчалик тетик тутмасин барибир оёқ-қўллари, бармоқлари зирқираб оғришиданми учинчи сигирни соғиб бўлмасданоқ дарвоза томонга 3—4 марта қараб қўйди. «Менга нима бўлди жуда бўшашиб кетаяпман, Зуҳрагинам келақолса эди». Қизини кутарди она. «Уччаласи ҳам чала соғилди чоғимда. Бунақада сутини камайтириб қўяди-ку» ташвишланарди у. Шу пайт қизининг:

— Ойижон, — деган овозини эшитди-ю анча енгил тортди. «Ҳайрият» деб ич-ичидан севиниб кетди.

— Келдингми онам, — сўради у апил-тапил фартук кийиш билан овора бўлган 14 ёшли қизи Зуҳрага меҳрибон боқиб.

— Келдим ойижон. Дарс тугаши билан буёққа чопдим. Тобим йўқ, фермага боролмасман, демабмидингиз,... нимага келдингиз, кечаси билан оёқларим зирқираб чиқди, девдингиз-ку. Челакларни менга беринг. Ҳозироқ уйга қайтинг. — Зуҳра шундай деди-ю онасидан челакни олиб, энг асов деб юрган сигир томонга ўтди.

— Нима қиляпсан Зуҳра, у сузади-ку, қўй уни ўзим соғай, — қизини аяб деди она.

— Ўзим соғаверaман, мана кўрасиз. Сиздан кам сут олмайман. Ҳа деб ювошларини соғаверсам асовларини қачон ўзимга ўргатаман, — Зуҳра бўш келмади. Лекин Онаизор эмасми. Муаззам опа фермадан тезда кета олмади. Қизи «Радуга» лақабли сигир тагига эпчиллик билан ўтириб олиб, елинларини зарб билан чўза бошлаганда сигир калласини Зуҳра томонга буриб «ҳм» деди-ю, орқа оёқлари билан тепсиниб олди.

— Ҳай жонивор тек тур! Ана айтмадимми, — яна безовталанди она.

— Ҳеч нарса эмас. Биринчи марта шундай бўлади ўзи, халатингизни менга беринг, — деди қиз.

Зуҳра иккинчи марта «Радуга»нинг тагига ўтириб унинг елинини тутганда сигир яна қараб олди. Лекин калласини бир қимиллатиб тек тураберди. Зуҳранинг қўллари чаққон ҳаракат қиларди. «Тезроқ-тезроқ, жим турганда ҳамма сутини соғиб олақолай» деб шошарди у.

Зуҳра яна 3 сигирни шу олпазда соғиб олди. Кунига ўзи соғиб, «ром» қилиб олган сигирларни эса кейин соғди. У челакдаги кўпириб, енгилгина буғи кўтарилиб турган сутни бетонларга завқ билан қуярди. 38 литрлик бетонлардан иккисини тўлдиргач онасига: «ойижон энди кетинг. Қолган ишни ҳам ўзим қиламан» деб ялиниш овози билан гапирди.

— Хўп қизим. Ҳозир кетаман. Қайсинисига қанча ем беришни биласан-а!

— Биламан, ойижон, биламан. Хотиржам кетаберинг.

Зуҳра оқ халатни ечиб, ўзининг кичик, бастига ихчам тикилган кўк сатин халатни кийди-да, сигирларга ем ташишга киришиб кетди, силос кўтариб молхонага кирганида сигирлар шу томонга қараб олишди.

Онасидан сўнг Зуҳра фермада уч соатча куйманди. Бошқа сут соғувчилар аллақачон ишларини тугатиб кетиб қолишган эди. Аммо Зуҳранинг иши нимагадир тугамайди. У сигирларга онаси тайинлагандай силос берди, қашлаб тозалади.

— Кетмадингми қизим, — сўраб қолди ундан молбоқар Эргаш ака. У, кичкинагина қизнинг шунчалик тиришқоқлигини завқ билан томоша қилиб турган эди.

— Кетарман, аввал ишим битсин, — деди у сўнгги сигирнинг охирига силос соларкан.

— Яна нима ишинг қолди қизим? — Сўради Эргаш ака унга синовчан қараб.

— Ишим тугадику-я, аммо Қурбонбек акамга айтадиган гапим бор. Ойимнинг икки-уч кундан бери тоблари йўқ. Фермага чиқманг, ферма мудирига ўзим айтаман, сигирларни ҳам ўзим соғаман десам сира қулоқ солмаяптилар. Туппа-тузук соғаман-ку. Ишонмайдилар. У бор гапни Эргаш акага айтиб қўяқолди.

— Шундай дегин. Балки онанг қизим ёш, ҳам ўқийди, бошқа сут соғувчиларга эса сигирлар ўрганмаган, сутини камайтириб қўяди, қийналсам ҳам ўзим соғай» деётгандир-да. Ҳа сани онанг шунақа. У ишини маҳкам ушлайди. 20 йилдан бери сут соғади, суяги фермада қотган.

— Рост айтасиз, уйда ҳам, нуқул сигирларини мақтайдилар.

— Ҳа, баракалла шунақа бўлгандан кейин тинч ўтирармиди.

— Шундай-ку, ахир саломатликлари-чи... хуноб бўларди қиз.

— Бу бошқа гап, кеча Қурбонбек ака ҳам айтаётган эдилар, опа дам олинг, Зуҳра ҳам катта қиз бўлиб қолди, ўзи соғаверади дедилар, — қизга синовчи кўзини тикиб гапирди, молбоқар.

— Ростми, рост айтаяпсизми, — севинчидан қичқириб юборди Зуҳра. Шу пайт эшикдан кириб келган ферма мудири:

— Нима гап қизим, — деб сўради.

— Ойимнинг тоби йўқ, сигирни ўзим соғаберай, — жовдираб мудирга қаради Зуҳра.

— Сенга ишонмаганда кимга ишонамиз қизим. Муаззам опанинг қизи бўласан-а.

Бу воқеа 1957 йилнинг қишида бўлиб ўтган эди. Шу кундан бошлаб 7-синф ўқувчиси Зуҳра Комилова колхознинг сут соғувчиси вазифасини қабул қилди. Унинг онаси Муаззам опа эса сигирларим туққан, бузоқларини ўзим боқай деб бузоқ боқувчиликка ўтди.

— 14 сигирнинг ҳар биридан 3000 литрдан сут соғиб олиш мажбуриятини олган эдим. Қизим мени уялтирма, сўзимизнинг устидан чиқайлик, — деди кунларнинг бирида Зуҳранинг онаси.

Зуҳранинг ҳаракати, ёшгина қизнинг шунчалик шижоати онасини ҳам, фермадагиларни ҳам, қўйингчи бутун колхоздагиларни қойил қолдирди. У шу йили ҳар сигирдан 3000 литр ўрнига 3300 литрдан сут соғиб олди. Иккинчи йили эса яна икки сигир қўшиб, сигир бошини 16 га етказди ва ҳар сигирдан 3500 литрдан сут соғиб олди. Сигирларнинг тилига яхши тушуниб олган, меҳнатга жону-дили билан киришадиган бу чаққон қизнинг доңғи тез тарқалди. У ҳар сигирдан 4000 литрдан сут соғиб олиб, колхозда катта ҳурмат қозонди. 1959 йили эса ўзи соғиб оладиган сигирларнинг бошини 18 га кўпайтирди. Шу йили ёш сут соғувчининг ҳаётида жуда муҳим воқеалар рўй берди. Зуҳра мактабда ҳам ўқиб, ҳам фермада ишлаб юрганида Ленин комсомолининг ҳамма топшириқларини сидқидиллик билан бажариб келарди. Биринчи қувончли воқеа шу бўлдики у партия сафига кандидатликка қабул қилинди. 18 ёшида ўзига шунчалик ишонч билдирилганидан беҳад миннатдор эди қиз. Яна уни коммунистик меҳнат бригадасига бошлиқ қилиб қўйишди. Бригадада 120 сигир, 6 сут соғувчи қиз Муяссар Қосимова (коммунист) Маҳмуда, Дилбар, Мария, Турсуной (комсомол аъзолари) ишлайди. Йил бошида Зуҳра қизларни тўплади-да:

— Ишлаганга яраша коммунистчасига ишлайлик. «Коммунистик меҳнат бригадаси» деган шарафли номга муносиб ишлайлик, — деди. Ўзи эса 18 бош сигирнинг ҳар биридан 4000 литрдан сут соғиб олиш мажбуриятини олди. Унинг дугоналари ҳам ундан кам мажбурият олмадилар. 72 тонна бу план бўлса Зуҳра йилнинг 9 ойидаёқ 74 минг литр сутни соғиб топширган эди. Йилнинг охиригача у яна 27531 литр қўшимча сут соғиб олди. Ҳар сигирдан 5531 литрдан! Зуҳранинг бу меҳнат ғалабаси областга, бутун республикага тарқалди.

1960 йилни Зуҳра ана шундай ғалаба билан қарши олди. Яқинда у бригада аъзоларига:

— Қани қизлар, келишиб олайлик. Сигирларнинг сутини кўпайтиришимиз учун ҳамма имкониятимиз бор. Фақат яхши ҳаракат қилинса бас. Ўзим 20 сигирдан 120 тонна сут соғиб олиш мажбуриятини олмоқчиман. Сизлар нима дейсизлар, деб ўртага гап ташлади.

— Жуда маъқул гап, биз ҳам қўшиламиз, — дейишди.

— Мен ҳам 5000 литр соғиб олишга ишонтираман, — деди Муяссар.

6 азамат қиз шундай аҳду паймон қилишди. Уларнинг ҳар бири 100 тоннадан сут соғиб олиш мажбуриятини олдилар. Эртаси куни Зуҳра ўзи севиб ном қўйган «Сурмахон» лақабли сигирни силаб-сийпаб, ардоқлаб соғаётган эди, қизлар суюнчи-суюнчи деб қолишди.

— Нима гап ўзи? — Сўради Зуҳра.

— Биз ўзаро келишдик десак, овозамиз областга кетибди-ку, — деди Муяссар Зуҳранинг, илғор сут соғувчиларнинг сурати чиққан газетани узатиб. Зуҳра бундан хабардор эди.

— Шундай қизлар, энди яна ҳам астойдил ишлайдиган бўлдик. — У дугоналарига: «уқдиларингми» дегандай боқиб қўйди.

Зуҳра уйига қайтганда унинг меҳрибон онаси ҳамон уйғоқ эди.

— Ойижон ҳали ҳам ўхламадингизми, — сўради.

— Ўзинг кеч келдинг. Ҳавотирландим.

— «Сурмахон» туғиб қўйди, шунинг билан овора эдим. Ойи-чи эртага мен қишлоқ хўжалик ходимлари кенгашида сўзлармишман, нима дейман. Сиз айтинг. Сиз кўп нарсани биласиз. Менга шу ҳақда гапир, дейишаяпти.

Онаси кўп маслаҳатлар берди.

— Раҳмат ойижон, шундай дейман. Менчи ойи Сталинград областидаги «Красное Сормово» колхозининг илғор сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Вера Рибачекни социалистик мусобақага чақирмоқчиман, — деди Зуҳра ва онасига фахрланиб қаради.

— Майлинг она қизим, мақсадингга ет болам. Яқиндагина мен ҳам шунақа йиғинларда иштирок этганман. Сигирларим уларга қилган меҳнатим туфайли кўп ҳурмат орттирдим. Энди сен етгин шундай ҳурматга қизгинам, она касбини сен эгалладинг, ҳар қанча меҳнат қилсанг шунча қадр-қиммат орттирасан.

Муаззам опанинг кўзларида меҳр учқунлари жилваланди.

Ф. УСМОНОВА.
Орджоникидзе районидаги Ленин номли колхоз.

Катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган ҳужжат

ХИТОЙ Н. С. ХРУШЧЕВ ДОКЛАДИНИ ТИНГЛАМОҚДА

ПЕКИН, 14 январь. (ТАСС). Бугун кечкурун Халқ Хитойининг миллионларча меҳнаткашлари Н. С. Хрушчевнинг СССР Олий Совети сессиясида «Қуролсизланиш — тинчликни мустаҳкамлаш ва халқлар ўртасида дўстликни таъминлаш йўлидир» деган темада қилган докладининг мазмунини радио орқали зўр эътибор ва қизиқиш билан тингладилар. Совет ҳукуматининг Совет Иттифоқи қуролли кучларини бир ўзи яна кўп миқдорда камайтириш ҳақидаги таклифини Олий Совет муҳокамасига киритган Н. С. Хрушчев докладининг баёнини Хитой Халқ Республикасининг Пекиндаги Марказий халқ радиостанцияси эшиттирди ва Хитойдаги бошқа радио станцияларининг ҳаммаси бугунг учун ўзларининг одатдаги эшиттиришларини тўхтатиб қўйиб, доклад баёнини олиб эшиттирдилар.

Пекин радиоси радио эшитувчиларнинг эътиборини Н. С. Хрушчевнинг докладида СССР қуролли кучларининг яна 1 миллион 200 минг киши камайтирилиши натижасида уларнинг сони АҚШ, Англия ва Франция томонидан 1956 йилда таклиф этилган даражадан кам бўлади, Совет ҳукумати ўз қуролли кучларини иқтисодий ва молиявий заифликдан эмас, балки кучли ва қудратли бўлганидан камайтиради, деган қисмига жалб этди. Хитой радиосининг эшиттиришларида Совет Иттифоқи ўз қуролли кучларини камайтириш билан халқаро кескинликнинг янада юмшаши, бутун дунёда тинчликнинг мустаҳкамланиши учун йўл очиб бермоқда, деб таъкидланади.

«СОВЕТ ИТТИФОҚИ БУТУН ДУНЁНИ ҚУРОЛСИЗЛАНИШ ЙЎЛИГА БОШЛАМОҚДА»

БЕРЛИН, 15 январь. (ТАСС). Совет ҳукуматининг Қуролли Кучларни бир ўзи яна анча камайтиришга қарор бериб, кўрсатган тарихий ташаббуси ҳақидаги хабар Германия Демократик Республикасида чуқур мамнуният билан ва маъқулланиб кутиб олинди. Мамлакатнинг кўзга кўринган жамоат арбоблари ўз баёнотларида бу тадбирга Совет Иттифоқининг ёппасига қуролсизланиш ва бутун дунёда тинчликни сақлаш йўлида тинмай ҳаракат қилаётганини кўрсатувчи яна бир далил деб баҳо бермоқдалар.

Машҳур физик профессор Манфред фон Арденне бундай деди: Совет ҳукуматининг—ёппасига қуролсизланиш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига киритган таклифи кетидан эндиликда анча ишлар қилинади. Совет Иттифоқининг Қуролли Кучларини 1.200 минг киши камайтириш ҳақидаги қарорни Ғарб ва Шарқдаги барча тинчликсевар кишилар шодлик билан табриклайдилар. Сўнгра Манфред фон Арденненинг таъкидлашича, янги совет плани халқаро кескинликни ёппасига юмшатиш даври бошланишига бўлган умидларни кучайтиради.

Тинчлик учун курашувчилар Немис кенгашининг бош секретари Гейнц Вильман бундай деди: «СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Олий Совет муҳокамасига киритган таклифи бизлар, немислар учун айниқса катта аҳамиятга эга. Германия Демократик Республикасининг граждандари сингари Ғарбий Германия аҳолиси ҳам урушни истамайди». Г. Вильман абадий тинчлик идеяси утопия эмас, деб таъкидлади. Агар яхши ниятли кишилар биргаликда ҳаракат қилиб, тинчлик душманларини зарарсизлантириб қўйсалар ҳамда Совет Иттифоқининг ташаббусини бутун кучлари билан қўллаб-қувватласалар, у ҳолда бу идея амалга оширилади

АДН агентлиги Олий Совет сессиясининг очилиши тўғрисида Москвадаги ўз мухбирининг ахборотини эълон қилди. Ахборот «Москва Кремлида тарихий соатлар. Совет Иттифоқи бутун дунёни қуролсизланиш йўлига бошламоқда» деган сарлавҳа остида берилди.

Совет Иттифоқининг тинчликсеварлигини кўрсатувчи янги далил

ПРАГА, 14 январь. (ТАСС). Чехословакия радиоси бугун бутун мамлакатга муҳим хабар тарқатди: Н. С. Хрушчев СССР Олий Советининг тўртинчи сессиясида қилган докладида Совет Иттифоқининг бир ўзи қуролли кучларини яна 1.200 минг киши камайтириш тўғрисидаги таклифни Совет ҳукумати номидан сессия муҳокамасига ва тасдиқига тақдим этди. Чехословакия жамоатчилиги СССР нинг тинчлик йўлидаги янги ташаббуси ҳақидаги хабарни зўр шодлик билан, Совет Иттифоқининг тинч-тотув яшаш идеяси асосида ва биринчи навбатда ёппасига ва батамом қуролсизланиш асосида бутун дунёда барқарор тинчлик пойдеворини қуришга изчиллик билан зўр бериб ҳаракат қилаётганлигини исботловчи янги далил деб кутиб олди.

Чехословакия телеграф агентлиги СССР Олий Совети тўртинчи сессиясининг очилиши тўғрисидаги ахборотни ва Н. С. Хрушчев докладининг баёнини эълон қилди.

АҚШ ДАВЛАТ ДЕПАРТАМЕНТИДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ВАШИНГТОН, 15 январь. **ТАСС мухбири М. Сагателян** хабар беради: Н. С. Хрушчевнинг СССР Олий Совети сессиясида қилган доклади ва ҳукуматнинг Совет қуролли кучларини учдан бир қисми миқдорида яна камайтириш ҳақидаги таклифи муносабати билан кеча давлат департаменти махсус баёнот эълон қилди. Давлат департаментининг матбуот масалалари бўйича вакили Л. Уайт томонидан матбуот конференциясида мухбирларга ўқиб эшиттирилган ана шу баёнотда бу таклифнинг катта аҳамиятга эга эканлиги эътироф этилади. Баёнотда Совет Иттифоқининг бу тадбири халқаро кескинликни «юмшата олади», дейилади.

Бироқ баёнотда, қуролсизланиш соҳасида реал тадбирлар кўришни истамаганликларини ҳар хил мулоҳазалар билан ниқоблашга уриниб кўрилади.

Давлат департаментининг баёнотида Совет қуролли кучлари ҳақида Н. С. Хрушчевнинг докладида айтилган маълумотлар келтирилади ҳамда ҳозирги вақтда АҚШ қуролли кучларининг сони 2,5 миллион кишидан иборат эканлиги эътироф этилади.

Давлат департаментининг баёнотида СССРнинг қуролли кучларни камайтириш ҳақидаги баёнотини фақат «ният» деб ҳисоблаш мумкин, чунки Совет қуролли кучларининг ҳақиқатда камайтирилишини текширишнинг бирор ишончли воситаси йўқ, деб даъво қилинади.

Уайт ўқиб эшиттирган баёнотда яна қуролсизланиш юзасидан халқаро контролга эришиш имконияти ёппасига қуролсизланиш тўғрисида 1960 йилнинг бошида ўтказишга мўлжалланган музокараларда вужудга келади, деб таъкидланади.

Бу музокараларда, дейилади баёнотда, Қўшма Штатлар контроль қилинадиган ва таъминланган қуролсизланиш йўлидаги музокараларда қатнашувчи ҳар қайси бошқа томон сингари олға боришга тайёр бўлади.

Шу ердаги журналистик доираларда Н. С. Хрушчевнинг СССР ўз қуролли кучларини яна анча қисқартиш ниятида эканлигини эълон қилиши Қўшма Штатларни довдиратиб қўйди ҳамда уни бутун дунё жамоатчилиги олдида мушкул аҳволга туширди, деб таъкидланди. Бутун дунё жамоатчилиги совет халқининг тинчлик йўлидаги янги конкрет ва яққол ташаббусини табрикламоқда.

Н. С. Хрушчевнинг доклади ҳақида Швеция радиосининг эшиттиришлари

СТОКГОЛЬМ, 14 январь. (ТАСС). Швеция радиоси Н. С. Хрушчевнинг СССР Олий Совети сессиясида қилган доклади ҳақида ахборот эшиттирди. Ахборотда Совет Иттифоқи ўз Қуролли Кучларини яна анча камайтиради, деб таъкидланади. Радио ахборотида Н. С. Хрушчев докладидан мамлакатнинг мудофаа қобилияти ошганлиги тўғрисида гапирган, шунингдек қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш мақсадида юксак доирада ўтказиладиган кенгашнинг аҳамиятини уқтириб кўрсатган жойлари келтирилади.

ЖАМОАТЧИЛИКНИНГ ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

ВАРШАВА, 14 январь. (ТАСС). Бугун Москвада очилган СССР Олий Совети сессиясида ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Қуролсизланиш — тинчликни мустаҳкамлаш ва халқлар ўртасида дўстликни таъминлаш йўлидир» деган темада қилган доклади бутун Польша жамоатчилигининг диққат марказида турибди. СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев докладининг баёни Польша марказий радиоси орқали бир неча марта эшиттирилди.

Польшада тушдан кейин чиққан кечки газеталар Совет ҳукумати бошлиғи докладининг баёнини биринчи саҳифаларида босиб чиқардилар. Газеталар катта ҳарфлар билан терилган сарлавҳаларда: «СССР бир ўзи қуролли кучларини 1 миллион 200 минг киши камайтиради» деб ёзмоқдалар.

«Экспресс вечорни» газетаси кейинги тўрт йил ичида Совет қуролли кучлари 2 миллион 140 минг киши камайтирилди, деб таъкидлайди.

Шунингдек, газета Совет Иттифоқининг экономикани ривожлантириш, фан, космосни эгаллаш ва атом энергиясини тинч мақсадларда қўлланиш соҳасида эришган муваффақиятларини ҳам уқтириб кўрсатади.

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ ДОКЛАДИ ТЎҒРИСИДА АҚШДА БАЁН ЭТИЛГАН ДАСТЛАБКИ ФИКРЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 14 январь. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг СССР Олий Совети сессиясида қилган доклади тўғрисида Америка мухбирлари Москвадан берган хабарлар кечаси ва 14 январь эрта саҳарда олина бошлади. Агентликлар докладдаги асосий фикрларнинг баёнини дарҳол тарқатиб, қуролсизланиш ҳақидаги таклифларни алоҳида уқтириб кўрсатмоқдалар. Сессиянинг кун тартибидаги биринчи масала — «Қуролсизланиш — тинчликни мустаҳкамлаш ва халқлар ўртасида дўстликни таъминлаш йўлидир», деган масаладир, — дейилади Юнайтед пресс интернейшнл агентлигининг дастлабки ахборотида. «Бош министр Никита Хрушчев бугун Олий Советга Совет Иттифоқининг қуролли кучларини камайтириш тўғрисидаги таклифни тақдим этди... Хрушчевнинг нутқи—сессиядаги энг муҳим воқеа. У Олий Советга Совет Россияси 10 мамлакат комитетининг Женевадаги кенгаши қабул қиладиган қарорлардан қатъи назар қўшинларини камайтиради, деб айтди».

Ассошиэйтед пресс агентлиги Н. С. Хрушчевнинг доклади ҳақидаги дастлабки хабарларда, Совет Иттифоқининг қуролсизланиш соҳасидаги янги таклифи «Ғарбни янги вазият олдига келтириб қўяди», деб таъкидлайди.

Радио орқали эрталаб бериладиган сўнгги ахборот СССР Олий Советининг сессияси ва Н. С. Хрушчевнинг доклади тўғрисидаги хабарлар билан бошланди.

ҚУРОЛСИЗЛАНИШ — ТИНЧЛИКНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ ГАРОВИ.

ЛОНДОН, 14 январь. (ТАСС). Н. С. Хрушчевнинг СССР Олий Совети сессиясида қилган доклади — бугун Лондондаги асосий сиёсий янгилик бўлди. Бу доклад ҳақидаги ҳисоботлар Англия радиоси орқали ҳозирдаёқ бирнеча марта эшиттирилди ва кечки газеталарнинг саҳифаларида энг кўринарли жойларда эълон қилинди. Газета киосклари олдидаги ҳамма реклама плакатларига катта ҳарфлар билан қуйидаги сўзлар ёзиб қўйилган: «Хрушчев Совет қуролли кучларининг яна жуда кўп камайтирилиши ҳақида хабар қилди».

Н. С. Хрушчевнинг сўзи бугун Англия ташқи ишлар министрлигида ўтказилган матбуот конференциясида ҳам диққат марказида турди. Н. С. Хрушчевнинг сўзини шарҳлаб бериш ҳақидаги илтимосга, шунингдек журналистлардан бирининг, Совет Иттифоқининг бир ўзи Қуролли Кучларини яна анча камайтириши, афтидан, қуролсизланиш проблемасининг ҳал этилишига энг қулай таъсир кўрсатса керак, деган гапига жавобан, ташқи ишлар министрлигининг вакили Н. С. Хрушчевнинг сўзи «катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган ҳужжатдир» ва Англия ҳукумати ҳозир уни ўрганиб чиқмоқда, деб айтди. Кейинроқ, деди у, Англия ташқи ишлар министрлиги «шунчалик муҳим баёнот муносабати билан ўз фикрини албатта маълум қилади».

Суратда ўзаро хушчақчақ суҳбатлашиб ўтирганлар Тошкентдан узоқ шаҳарларга қатновчи автобусларнинг шофёрлари (чапдан) С. Ланкин, В. Афанасьев ва И. Оқжигитов ўртоқлардир. Уч кишидан иборат бу комсомол-ёшлар экипажи ўзининг ҳалол ва унумли меҳнати билан коллектив орасида обрў қозонган. Экипаж ўтган йилги планни муддатидан бир ой илгари бажариб, 2 минг литрдан ортиқ бензинни иқтисод қилган эди. Меҳнатсевар шофёрларнинг етти йилликнинг иккинчи йилидаги аҳдлари ҳам катта. Йиллик планни муддатидан илгари бажариш, автобусларга яхши қараб, ремонт муддатини узайтириш, кўплаб ёнилғини тежаб қолишга аҳд қилганлар. Улар шу кунларда бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

А. Абалян фотоси.

Партия пропагандаси кучайтирилмоқда

Октябрь район партия комитети яқинда пропагандистларнинг ўн кунлик семинарини ўтказди. Семинарда тарих фанлари кандидати Э. А. Воскобойников, юридик фанлари кандидати Г. М. Шур, иқтисод фанлари кандидати М. И. Коган ва бошқалар турли темаларда лекция ўқидилар.

Бундан ташқари сиёсий мактабларнинг пропагандистлари учун «Коммунистик партия — Октябрь ғалабасининг илҳомчиси ва ташкилотчиси», КПСС тарихини ўрганиш тўгараклари пропагандистлари учун «Улуғ Ватан уруши даврида Коммунистик партия», сиёсий иқтисодни ўрганиш тўгараклари пропагандистлари учун «Капиталистик ишлаб чиқариш муносабатларининг келиб чиқиши» деган темаларда ўтказилган лекциялар ҳам тингловчиларга манзур бўлди.

Шу кунларда пропагандистлар семинарларида КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қарорлари ва материалларини чуқур ўрганишга киришилди.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

Клуб тарихий қарорларни пропаганда қилмоқда

Чиноз районидаги Киров номли колхоз клубида КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумига бағишланган ёшлар кечаси ўтказилди. Кечада Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова «Қишлоқ хўжалигини механизациялаш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг асосий шартидир» деган темада суҳбат ўтказди. Турсуной Охунованинг КПСС Марказий Комитети Пленумида сўзлаган нутқини мамлакат пахтакорлари қизғин маъқуллаган эдилар.

Клубда ёшлар кечаси олдидан деворий газетанинг махсус сони чиқарилди

Партиянинг қишлоқ хўжалигини янада кескин суратда юксалтириш ҳақидаги қарорларини пропаганда қилиш ҳозирги вақтда клубнинг ишида асосий ўрин тутмоқда. Мактаб ўқитувчиси Хабинат Исометов, ҳисобчи Султон Усмонов ва бошқа агитаторлар шу темада суҳбатлар ва лекциялар ўтказмоқдалар. Колхозда элликка яқин агитатор бор.

Бадиий ҳаваскорлик коллективи совет пахтакорларининг етти йилликдаги ажойиб ғалабаларига бағишланган янги программа тайёрламоқда. (ЎзТАГ).

Калинин районидаги Ленин номли колхознинг теплица хўжалигида шу кунларда бодринг ва помидор пишиб етилди. Парник хўжалигининг меҳнатсевар қизлари шаҳар меҳнаткашларига қишда ҳам сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш учун ғайрат билан ишламоқдалар. Суратда: теплица хўжалиги бригадасининг аъзоси Ўғилой Файзиева.

Х. Хайитмуҳамедов фотоси.

Пахтакорлар терим техникасини заводда ўрганмоқдалар

Ўзбекистонда пахтакорларни терим машинасини ҳайдашга ўргатиш оммавий равишда бошлаб юборилди. Йигит ва қизлар дастлаб механизация мактабларида ва РТС ҳузуридаги ҳар хил курсларда ўқийдилар. Тажрибаси бўлган кўпгина механик-ҳайдовчилар бевосита корхоналарда ўз малакаларини оширадилар.

Ғоят унумли ишлайдиган «ХВС — 1,2» маркали агрегатни ишлаб чиқараётган «Ташсельмаш» заводида жамъи 1000 кишидан иборат тўрт группани навбат-банавбат ўқитишга мўлжалланган курс ташкил этилди. Бу курсда дарс бериш учун янги машиналарнинг етакчи конструкторлари, шунингдек индустриал институтлар ва техникумларнинг ўқитувчилари жалб этилган. Пахтани машинада териш усталарнинг катта бир группаси, шу жумладан Социалисик Меҳнат Қаҳрамонлари Т. Охунова, В. Тюпко ва М. Умурзоқовлар ўз тажрибаларини айтиб берадилар.

Курсда ўқувчилар «ХВС — 1,2» маркали пахта териш агрегатини йиғишда ҳам қатнашадилар, бу эса уларнинг назарий билимларини мустаҳкамлашга ёрдам беради. (ЎзТАГ).

Сиз суратда кўриб турган Қобил Қосимов Тошкентдаги 144-мактабнинг 7-синфида ўқийди. У дарсдан ташқари вақтларда тўқимачилар маданият саройидаги ўймакорлик тўгарагида қатнашади. Қобил икки йил ичида ўймакорлик ҳунарини яхши эгаллади. У ҳозир ҳунармандлар виставкасига қўйиладиган ганч вазанинг сўнгги пардоз ишларини бажармоқда.

И. Зайниддинов фотоси.

Даволаш-профилактика муассасалари кўпаяди

Областимиз медицина ходимлари меҳнаткашларнинг соғлигини сақлаш йўлида катта ишлар олиб бормоқдалар. Врач ва фельдшерлар ўртасида гагановачи-ғанишерчилар ҳаракатига қўшилиб узоқ ва чекка районларга бориб ишлаш истагини билдираётганлар сафи тобора кенгайиб бормоқда.

Область соғлиқни сақлаш бўлими ҳар бир колхоз ва совхознинг йирик участкаларида шифохона, дорихона, болалар боғчалари ва яслилар очаётир. Бу йил, айниқса, узоқ яйлов ва янгидан ўзлаштирилган ерларда касалхона ва фельдшерлик пунктлари очишга катта эътибор берилади.

Медицина тармоқлари янгидан қуриладиган йирик касалхоналар ҳисобига кенгайтирилади. Олмалиқ шаҳрида 200 кишига мўлжалланган касалхона биноси қуриб битказилади. Мирзачўл шаҳри аҳолиси учун 50 ўринлик шифохона биноси қад кўтармоқда. Оржоникидзе районидаги инфекцион корпус, Бўстонлиқ районидаги касалхона, Янгийўл шаҳридаги болалар касалхонаси, Чирчиқдаги туғруқхона бинолари ҳам бу йил қуриб, фойдаланишга топширилади. Бу қурилиш ишлари учун 6 миллион сўмга яқин маблағ ажратилган.

С. МУСАЕВ.

Пойтахт биринчилиги учун

Яқинда Тошкентдаги темирйўлчилар саройида шахмат бўйича навбатдаги Тошкент биринчилигининг финал мусобақалари бошланди. Финалда 8 та мастерликка кандидат ва 8 та биринчи разрядлилар қатнашмоқдалар.

Мусобақаларнинг биринчи турида ўтган йилги шаҳар чемпиони мастерликка кандидат Шаҳзода билан ёш ўйинчи Елистратов ўртасидаги учрашув анча кескин давом этди. Шаҳзода шоҳини рокировка қилмай, рақиб шоҳининг позициясига ҳужум қилиб, ғалабага эришди.

Ильязов Шварцманни, Ҳожибеков Набираҳўжаевни, Вдовенко Вазикинни ютди. Юсупов-Горев, Хасидовский-Шапиро партиялари дуранг бўлди.

Иккинчи турда Юсупов Ҳожибековни, Бирбрагер Шварцманни, Хасидовский Вдовенкони, Елистратов Лазаревни енгди. Тюрин-Базикин учрашуви дуранг бўлди. Қолган партиялар кечиктирилди. Мусобақалар давом этмоқда.

М. МУҲИТДИНОВ,
СССР спорт мастери.

Телевизор экранида

16 ЯНВАРДА

19.00. Рус тилида «Звездочка» деган тележурнал.
19.40. Сўнгги ахборот.
20.00. Киноповесть — «Мен сизга ёзаман...»
21.25. Рус тилида адабий-драматик эшиттириш. Горький номли театрнинг «Икки ранг» деган янги спектаклидан саҳналар:
22.00. Эстрада театридан концерт олиб кўрсатилади.

Редактор ўринбосари:
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:
ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА— 16/I да **Фурқат** (билетлар сотилган), 17/I да кундуз **Юрак ёнмоғи керак**, кечқурун **Тоға-жиянлар.**
НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА 16/I да кечқурун, 17/I да кундуз: 1-бўлимда **Шопениана**, 2-бўлимда **балетлардан парчалар**, 17/I да кечқурун **Дилором**. СССР халқ артисти **Саодат Қобилова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Галия Измайлова** ва **Саттор Ярашев** қатнашади.
МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/I да кечқурун, 17/I да кундуз **Фарғона ҳикояси**, 17/I да кечқурун **Ошиқ Ғариб.**
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 18/I гача **Циркда арча.** «Айиқлар кўргани борамиз». Тамоша кеч соат 8 да бошланади. Якшанба куни 3 марта тамоша кўрсатилади (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).
Қутқарилган авлод — «ИСКРА» (3- залда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ВАТАН» (кундуз соат 2, 4 ва кеч 6 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 11-45 минут, кундуз 3-15 минут, кеч 6-45 минут ва 10 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кеч 5 ва 9 да).
Юлдузлар Москвада учрашади — «СПУТНИК» (2- залда, кундуз ва кечқурун).
Гирдоб — «ВАТАН», «ИСКРА» (1 ва 2- залда), «СПУТНИК» (1-залда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 3, кеч 7 ва 10 яримда).
Америка совет балетини олқишлайди — КИНОЛЕКТОРИЙ (кундуз соат 12 да).
Насриддин Хўжандда — НАВОИЙ номли (кундуз соат 2, 4 ва кеч 10 да).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
18 январда
КОНЦЕРТ
Концертда: СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Мукаррама Турғунбоева**, СССР халқ артисти **Саодат Қобилова**, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Галия Измайлова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев**, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар **Ҳалима Комилова, Гулнора Маваева, Жамол Низомхўжаев, Михаил Давидов, Ксения Давидова** ва театр солистлари қатнашади.
Концерт кеч соат 8 да бошланади.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТР БИНОСИДА
18 январда
Ўзбек ашула ва музика кечаси
Концертда: Ўзбек давлат филармониясининг хор капелласи, бадиий раҳбари ва бош дирижёри — **Абдуқаҳҳор Султонов**, дирижёр-хормейстер — **Ботир Умиджонов**, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Шаҳодат Раҳимова**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Эргаш Шукруллаев**, Жаҳон фестивали лауреатлари **Клара Жалилова, Фозил Харротов** ва солистлар қатнашади.
Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Араб Шарқи мамлакатлари билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Совет жамиятининг Ўзбекистон бўлими
17 январдан 1 февралгача душанба кунларидан бошқа ҳар куни эрталаб соат 10 дан кеч 6 гача. Н. Островский номли Пионерлар саройида (Лабзак кўча, 216- уй)
«СУДАН БОЛАЛАРИ ИШЛАГАН РАСМЛАР»
ВИСТАВКАСИ
уюштиради.
Виставкага ҳамма кириши мумкин.

«Металлист» артелига қарашли
УЙ-РЎЗҒОР МЕТАЛЛ БУЮМЛАРИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ МАСТЕРСКОЙЛАР
темир ҳокандозлар, печ мўрилари, самовар карнайлари ва духовкалар
ТАЙЁРЛАШ УЧУН
ЗАКАЗ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тошкентдаги
3- АВТОБУС ПАРКИГА
1, 2- класс **шофёрлар, кондукторлар**, 4, 5, 6, 7- разрядли **слесарлар**
керак
Мурожаат учун адрес: Қорасарой кўча, Чангалзор мавзу, 57- уй.

Олмазор кўча, 38- уйда турувчи **Исмоил Аҳмаджоновнинг** Заводская кўча, 164- уйда турувчи Раҳима Юнусовна Аҳмаджоновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 7- участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 26 **РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136 Совет қурилиши бўлими — 136, Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040,135. Саноат ва транспорт бўлими маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156 Маҳаллий ахборот бўлими — 34048, 132. Секретариат — 29040, 50. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 01521. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А-1510.